

Izhaja vsak torek in soboto v eno ob 11. uri predpoldne za mesto er ob 3. uri popoldne za deželo. Ako padena dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemali ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in tiskarstvo se nahajata v „Narodni tiskarni“, ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravništvo „Gorice“. Oglasi se računijo po peti vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

Državna celota in -- narodna avtonomija.

V Avstriji si stojita že dolgo nasproti dve močni stranki in sicer centralistična nemška in avtonomistična, t. j. stranka, obstoječa iz nenemških narodnosti, katere stremijo po narodni avtonomiji t. j. narodni samoupravi.

Do uspehov od strani avtonomistov, mej katerimi smo v prvi vrsti Slovani in potem Italijani, dolgo ni moglo priti, ker so se nemški centralisti vedno uspešno upirali opravičenim zahtevam drugih narodnosti, v prvi vrsti Slovanov. Vendar pa se je v zadnjem času nekaj zgodilo; to pa ravno tam, kjer bi bili tega najmanj pričakovali, namreč v rešitvi avtonomijskega vprašanja v južnem Tirolu.

Ne bomo preiskovali, da-li so imeli Italijani v južnem Tirolu opravičen vzrok zahtevati avtonomijo, ko je vendar znano, da se jim v narodnem pogledu ni godila najmanjša krivica, resnica je in ostane, da se je s tem korakom začela rušiti nerazdeljivost Tirolske. Da Italijani dosežejo vsaj del tega kar zahtevajo, so si morali biti dokaj v svesti, kajti samo nekoliko poropotali in poobstruirali so v deželni zbor in vlada je bila takoj pripravljena „za končno rešitev tega košljivega vprašanja“.

No, kakor najnovejša poročila govorijo, je odsek za avtonomijo zdaj dovršil svojo nalogo in vspeh tega dela je, da deželni zbor pač ostane nerazdeljen, a da se poleg skupnega deželnega odbora in skupnega šolskega sveta ustanovita posebna oddelka za Nemce in Italijane, za poslednje namreč v Tridentu.

Italijani so s svojim ropotom nekaj dosegli in to jim je za v prvo dovolj. Gotovo pa je, da bodo šli še dalje, ker njim je za popolno administrativno ločitev južnega Tirola od nemškega dela dežele in pa za samostojno italijansko upravo istega. Kaj pa pomeni to za pokrajino, katera je krajevno ločena od države s prebivalstvom jednake

narodnosti le po jednem mejnem kamenju, katerega so že nekaterikrat prevrgli izvestni italijanski življi, si je pač lahko misliti. Ni dvoma torej, da imajo merodajni avstrijski krogi to pred očmi, ker jim je znano dovolj, da irredentistiška agitacija ne miruje ter da tudi po dovršeni ločitvi v sedanjem obsegu še vedno ne bo miru v deželi.

Ali avstrijska vlada sme biti na to stran še v nekem drugem pogledu malce vznemirjena. Po rešitvi vprašanja narodne avtonomije v južnem Tirolu stopi takoj v ospredje jednako vprašanje za vse ostale dežele avstrijske z mešanim prebivalstvom, katero vprašanje utegne stopiti s tolikim povdankom na dan, da se mu vlada ne bo mogla več upirati. Tu se nam odpre cela panorama pokrajin, ki kričijo že dolgo po svoji narodni avtonomiji, po delitvi deželnih zastopov in vseh javnih korporacij. Tu je v prvi vrsti Štajerska, v kateri so politične razmere postale take, da za stalno onemogočujejo skupno delo zastopnikov obeh narodnosti v deželni zboru. Tudi vprašanje višjega deželnega sodišča v Gradcu je tako pereče, da kriči po rešitvi.

Za avtonomno ločitev bi bile poleg Štajerske zrele tudi Koroška in Goriško-Gradiščanska in morebiti še kaka druga.

Dovolitev avtonomije za južni Tirol nalaga torej vladi težko odgovornost za dalekosežne posledice v drugih kraljevinah in deželah države, — kajti jednokratno priznanje principa narodne avtonomije v Tirolski je tolike nevarnosti kakor kamen, ki je sprožil silen plaz...

Nevarnosti pravimo; ali pa tudi zares nevarnosti za državo v splošnem? Neki krogi so res mnenja, da bi splošna nacionalna avtonomija v Avstriji pomenila zrušitev državne celokupnosti na toliko kosov, kolikor bi nastalo po splošni avtonomiji samoupravljanja narodnih delov.

Ali je popolnoma nasprotno. Kajti narodna avtonomija v južnem Tirolu je

politični in v pogledu državne celokupnosti vse kaj drugega kakor pa bi bila v deželah s slovansko večino prebivalstva. Dočim pomeni v očeh Italijanov avtonomija v Trentinu nič več in nič manj nego kasnejše priklapljenje južnega Tirola k Italiji, za kar govorijo očitno znane demonstracije z mejniki na italijanski meji južnega Tirola, — pa o takih pojavih ni in ne more biti govora v slovanskih pokrajinah države. Nikdar se ni še slišalo, da bi bil jeden Slovan prekopicnil državni mejnik ali se ga le dotaknil drugače, kakor da se je naslonil nanj hoteč si odpočiti na trdapolni hoji skozi svoje življenje...

Za Slované bi ne pomenila narodna avtonomija nič drugega nego rešitev iz tujega jarma in ogromno pospešitev narodne samostojnosti in napredka. Zaradi tega si moramo Slovani nacionalne avtonomije le želeli. Vzemimo le našo deželo. Pri nas sili vse razmere na upravno delitev dežele v dva dela, v Goriško in Gradiščansko. O tem nas že dovolj poučujejo dogodki v deželni zboru, kjer smo odvisni od italijanske večine celo pri dovolitvi jedne uboge podpore 50 K za bolnega slovanskega dijaka, ki želi iskati ljubelega zdravja v gradežkem kopališču, da zamore potem nadaljevati svoje študije; tu, kjer smo odvisni celo v vprašanjih golega človekoljubja, ki bi ne smelo poznati razločka ne med Eskimom ne Hotentotom, od slepe strasti italijanskih kljubovalcev; tu, kjer ti ljudje nagajivo posegajo v vsa naša življenjska vprašanja iz jedinega namena, nas gmotno in narodno oškodovati, — tu pri nas bi bila umestna narodna avtonomija.

Za državo pa bi morala biti celo velike koristi splošna nacionalna avtonomija. Kajti ako se tem potom okrepijo slovanski narodi države, postanejo močni tudi najzvestejši državni faktorji kateri bi bili krepki dovolj omejevati celo

pretiranosti državi nevarnih drugorodnih faktorjev.

Ako je vlada torej dovolila avtonomijo za južni del Tirolske, kjer bi jej morala previdnost in državljanski interes narekati baš nasprotno, koliko večja dolžnost jej je potemtakem, dovoliti avtonomijo za slovanske pokrajine, kjer je v tem pogledu lahko brez vse skrbi.

Ali naj se vlada upira temu sredstvu samoohrane in samoobrambe? Ne smela bi se! Po rešeni avtonomiji Trentina pa se bode tudi težko zamogla. Kajti že danes so na podlagi južnemu Tirolu danih svoboščin vsi drugi narodi opravičeni zahtevati jednake pravice in jih bodo tudi zahtevali.

Kdo ve, morda pa govore pri vsej tej stvari vendarle neki dobrohotni višji oziro, ki so zamogli z avtonomijo južnega Tirola dati tlačenim narodom države v roke orožje, s katerim naj si pribore svoje naravne pravice tem načinom, ker si jih drugače ne morejo? Glede južnega Tirola smo čitali nekje da ga je že Bismarck določil Italijanom kot kompenzacijsko darilo za — Trst. Ali bi ne bilo popolnoma naravno in odpustljivo, ako bi pa neki drugi še važniši faktor nego je bil za Avstrijo Prus Bismarck, omogočil Slovanom, da tudi oni dobijo svoje darilo?...

Dopisi.

Iz Boveca. — Kakor smo čitali v programu sedanjega deželnozbornskega zasedanja, namerava deželni zbor uveljaviti postavbo glede pogozdovanja, kakor je uvedena že n. pr. na Krasu, tudi za tolminski pol. okraj.

Ta namera sama na sebi je jako dobra in koristna, a pri tem imamo svoje pomisleke. Nemogoče je staviti v isto vrsto n. pr. Kras in (zlasti gorenjo) soško dolino. V gorenji soški dolini je jedini vir dohodkov živinoreja, oziroma izključno ovčja in kozja reja, katera se pa že več časa bolj in bolj omejuje in

zuje Gabrščekovo „absolutno nedolžnost“...

Taki porotniki naj le gredo soditi kake „kavce“, nikdar pa vrlih naprednjakov! Potemtakem je tudi popolnoma utemeljena „Sočina“ ogorčenost, da nimamo še vedno čisto slovenske porotne klopi in da so tega krivi jedino le — „kavci“, ki odklanjajo porotnike a la Jakil Andrej, Savli Peter, Kocijančič Andrej itd. itd., kateri jedini bi bili zmožni soditi o Tumi in Gabrščku tako, kakor je v njiju očeh pravično in ki znajo tako „brat in pisat“, kakor je njima prav. Potem mi je pa tudi jasno, zakaj je Gabrščkov zastopnik aložil pritožbo ničnosti proti razsodbi v zadevi „Gorice“ — ti vražji „pisanja in branja“ nezmožni porotniki so vsega krivi!

Imeniten matematik, a še imenitnejši rodoljub pa je ta Drejc! To je pokazal s svojimi „Knjižicami za mladino“ katere je prodal „Šolskemu Domu“ in tudi — slovenski mestni šoli. Te knjižice, kakor se sam Homunculus spominja, so bile nove po 20 kr. iztis; ko pa so postale preležane t. j. „Schundware“, pa so „poskočile“ na 25 kr. iztis in to je bilo baš tedaj, ko jih je Drejc prodajal „Šolskemu Domu“. Tako „manipulirati“ zna le izvrsten trgovec in še izvrstniši rodoljub, kar je brez dvoma „on“.

LISTEK.

Sobotno pismo.

(Piše Homunculus.)

Čemu pa se huduješ,
Naklepe črne kuješ?
Saj vse ti ne pomaga nič,
Ti — buzakljunski tič!

To pesmico sem zložil, g. urednik, da bi jo peli fantje okoli Kobarida in Livka, ter povečevali ž njo nekoga, ki je v teh dveh krajih v posebno dobrem spominu, — morda se bode kedaj razlegala še celo do Boveca... mož je vreden, da se ga opeva. Ker pa imajo glasbeniki goriškega konservatorija smolo, tako da jeden nima časa, ker mora kuhati — ričet, drugi se še vedno pripravljata na „izpit z odliko“, ker se je „Soča“ pred nekaj časa o njem debelo zlagala — hočem reči: pobahala, da je napravil na konservatoriju na Dunaju izpit z odliko — comm' el faut — tretji pa je „telegrafično odpovedal“, ker se je premislil, češ, da je bolje biti ubogi operni dirigent v Ljubljani nego pa „glabeni profesor“ v Gorici... sem se pa tudi jaz premislil in dal tej pesmici (katere ostale kitice še hranim) priprosto narodni napev one znane, ki slove:

Pa kaj bi se jokala?
Saj boš doma ostala...

Da je namreč resnica, kar pravi motto mojemu današnjemu pismu, dokažujejo vse zadnje „Soče“ zaporedoma in

pa logičen odgovor nanje — le čitajte jih g. urednik! V notranjem „podlistku“ od 5. t. m. v št. 77, čegar pisalec mora imeti že tako vse v neredu v „gorenjem nadstropju“, kakor bi bil doživel že 77 letnikov knjige svojega življenja, — pa Vam pade v oči zlasti jedna točka, namreč tista, ki govori o kuhinjski šoli, na katere durih je neki videl zapisano „Lasziate ogni speranza, voi ch' entrate!“ kakor stoji zapisano nad uходом Dan-tejevega pekla. Meni, ki sem tudi že videl in vonjal to kuhinjo, se sicer čudno zdi, kako je mogel kdo videti gori omenjeni „peklenski“ napis, ker jaz ga nisem videl; — ali hitro sem si razrešil to uganjko. Tam stoji namreč nekje zapisane te-le besede: „Tukaj se sproti plača“. Aha, sem si mislil, to je tisti vražji „Mene tokel...“, ki se je pred očmi nekoga spremenil v ominozni „Lasziate ogni speranza...“ ki je potemtakem zares „peklenski“ napis za izvestne ljudi v „naprednjakih“ krogih, ki sicer ljubijo dobro kosilo in kvartince, o katerih pa veljajo besede:

Jél in pil bi vsak hudič,
Plačal pa nikoli nič!...

in kateri bi rajši ne znali ne „pisat ne brat“ nego pa da bi brali v jedilnicah in pivnicah take napise kakor je omenjeni v kuhinjski šoli.

ovira. Z nameravanim strogim pogozdovanjem pa bi se moralo nekako zabraniti pašo na zemljiščih določenih v pogozdovanje in ta zemljišča bi bila v večini občin jako obsežna. Z zabranitvijo paše bi se prizadetim občanarjem, lahko rečemo, do cela onemogočila ovčja in kozja reja ter se jim s tem odvzel jedini vir dohodkov.

Ako bi pa prišlo do tega, mora vsakdo ki pozna tukajšnje žalostne razmere na lastne oči, uvideti, da ne preostaje že itak bornemu prebivalstvu drugega kakor da se izseli ali pa da vzame v roke beraško palico.

To okolnost pa mora uvaževati merodajni zastop.

Ali kakor se zdi, noče poljedelsko ministerstvo po svojih podrejenih organih, še predno je zakon od deželnega zbora uveljavljen, tudi v polit. okraju tolminskem siloma pogozditi nekatera občinska zemljišča in — to se ume — v določenih zemljiščih tudi zabraniti pašo, na katero je prizadeto prebivalstvo nujno navezano ako se hoče ohraniti. —

Mej drugim je namreč visoka vlada v zadnjem času ponovno naložila županstvu v Soči, da naj ono lepi del občinskega sveta, ki je služil do zdaj jedino v ovčjo in kozjo pašo, pogozdi. Seveda županstvo je pripravljeno izvršiti navedeni ukaz, ali to le pod pogojem, da se preskrbi ubogemu ljudstvu kak drugi vir dohodkov, od katerega bo moglo živeti, kajti županstvo mora vedno in v prvi vrsti zastopati le koristi svojih občanarjev. Ker pa vlada noče uvaževati tega pogoja, je razpustila že pred 2 letoma občinsko starešinstvo in je zdaj sklenila razpustiti je v drugič.

Zategadel se je obrnilo „katol. pol. društvo v Bovecu“ za bovški okraj s prošnjo na deželni zbor, naj bi isti posredoval pri osrednji vladi, da reši to zadevo v korist ljudstva.

Deželni zbor goriški.

Po prečitaniu in overovljenju zapisnika prejšnje seje je v sinočnji deželnozbornski seji, predno je prešla zbornica k dnevnemu redu, deželni glavar naznanil da je došlo deželnemu odboru obvestilo in sicer od strani notranjega ministerstva, da je isto dogovorno s finančnim in justičnim ministerstvom, pripravljeno predložiti v Najvišjo sankcijo pravila za deželni hipotečni zavod samo da se v istih popravijo nekateri stilistični nedostaki.

Potem je zadobil besedo poslanec Štrekelj, da utemeljuje svoj predlog zadevajoč uravnavo Vipave od kranjske meje pa do njenega izliva v Sočo. Štrekelj je rekel, da teče Vipava enkrat na levo, enkrat na desno, da na jednom kraju

V „obrambenem članku“ št. 78 „Soče“ torej po vsej pravici, bere levite možem, ki so si drznili trdit, da belo ni črno in je njih pričanje nekako pokazalo, da je Gabršček tudi v narodnih rečeh le špekulant. Na kogar ta obramba ne upliva kakor opij, temu ni več pomagati. Potem pa reci kdo, da „Soča“ ni polna „bridkih resnic“! Oh da, same bridke resnice! Ako si še tako opsovan, ako je tvoje ime še tako izpostavljeno javnemu zaničevanju, zasmehu in ogorčenju, — vedi, da je bila to le bridka resnica in „zaslužena kazen“, proti kateri ni dopuščenega niti toliko ugovora, kakor proti — goriški poroti. Vse to je bilo „zdravo mazilo za dušo in srce“.

Več takih „bridkih resnic“ izgovorjenih na „forumu“ v Gosposki ulici, čitani v zadnji „Soči“. Tri zaporedoma gredo na naslov poslanca Štreklja. — „Soča“ mu daje dobrohotne moralne pluske s tem, da pokriva njegove blamažice v deželnem zboru s figovim peresom: umetno narejenega priznanja; ako se ne sramuje, ni mož, ako se pa sramuje take hvale, se bode poboljšal. Komenski cestni odbor, brezobrestna posojila in pa — „kobariški žrebeci“ so zasloveli z mandatom poslanca Štreklja;

pusti zemljo, na drugem pa jo vzame; da se torej tisto zemljo, katero je Vipava pustila, pridobi, a se jej zabrani jemati jo na drugem kraju, je treba reko Vipavo — regulirati. S tem misli da je dovolj utemeljil svoj predlog, naj visoka zbornica sklene: naroča se tehniškemu oddelku deželnega odbora, da izdela potrebne načrte ter napravi dotičen troškovnik in oboje predloži deželnemu zboru že v prihodnjem zasedanju. V formalnem oziru predlaga, da se ta predlog odstopi finančnemu odseku, kar se zgodi.

Na to utemeljuje isti poslanec Štrekelj svoj predlog, da se sprejme cesta ki pelje od Rebka čez Rihemberk in Komen do „Božjega polja“ pri Proseku z oddelkom ceste, ki pelje od Šempolaja do Nabrežine, v državno upravo.

On pravi namreč, da bi potemtakem davkoplačevalci cestnih okrajev Ajdovščina, Komen in Sežana, ki so vsled trtne uši osiromašili, plačevali manj cestnih doklad.

Dr. Tuma podpira ta predlog istotako ga podpira poslanec Berbuč in pravi: če že ni hotela vlada na prošnjo dotičnih činiteljev sprejeti v državno upravo cesto, ki pelje iz Gorice čez St. Peter-Prvačino-Dornberg do Sela, potem pa uaj sprejme v državno upravo vsaj to, katero priporoča Štrekelj. Deželni zbor je rešil to zadevo nujnim potom ter sprejel resolucijo Štrekljevo.

Za posl. Štrekljem je prišel na vrsto poslanec Jakončič, ki je utemeljeval predlog za napravo načrta zakona o spremembi obč. reda in obč. vol. reda.

V svoji motivaciji pravi poslanec Jakončič, da sta naš obč. red in obč. vol. red, ki sta se sestavila l. 1862, zastarela ter da ne odgovarjata več sedanjim zahtevam. Zato pa da ju je treba premeniti, kar naj bi se naročilo deželnemu odboru. V formalnem oziru predlog izroči pravnemu odseku, kar se je tudi zgodilo.

V imenu dež. odbora prebere posl. in odbornik dr. Verzegnassi poročilo zadevajoče zgradbe dež. norišnice ter predlaga tako-le:

Deželni zbor blagovoli skleniti:

1. Naroča se dež. odboru, da izvede zgradbo deželne norišnice, s potroškom k večjemu 950.000 kron, na prostoru obsežnem 15 hektarjev in 14 ar. ki ga je on vže ukupil v to svrhu, za 350 norčev, na najpriprostejši in najekonomičnejši način ter po sistemu raztresenih paviljonov se združeno poljedelsko kolonijo.

2. Podrobni načrti naj se izdelajo po tehničnih veščakih pod vodstvom in s sodelovanjem deželnega stavbinskega urada ter s pomočjo poljedelskih strokovnjakov (agronomov) v smislu načelnega načrta, ki ga je izdelala komisija

posebno jeden „kobariških žrebcev“, ki dela že čez deset let zgago, in ki je že davno zrel za — mrharja, je inspiriral Štreklja za velevažno interpelacijo — dal Bog, da bi kaj pomagalo, potem bo v „staji“ vsaj red.

Četrta „bridka resnica“ je naslovljena na „Obrambeno društvo“, ker se je isto drznilo ustanoviti obrt za popravkovanje „bridkih resnic“ v „Soči“ in „Narodu“, kar ni dovoljeno. Peta „bridka“ je „Iz Štorji“ na Krasu, odkoder si je drznil nekdo „zaleteti“ se v tiste tujce, ki hodijo „na deželo“ zasmehovat verske ideale naroda, ko je vendar dokazano, da so taki ideali popolnoma nepotrebnosti, — potrebni pa so le tisti, katere priporoča „Soča“ in njeni rudečarski tovariši „Rudeči Prapor“ — a propos: „Prapor“!

Tu jo imate šesto „bridko“ in ta je še najbridkejša! Da je Vaš list g. urednik, dober tovariš „Rudečega Praporja“, tega bi pač ne bil verjel. Dosedaj sem vedno imel to prepričanje, da se nahaja „Soča“ v objemu z rudečkarji, ker je vedno prorokovala raj socialne demokracije, — zdaj pa vidim, da „sta se našla“ „Gorica“ in „Rudeči Prapor“. Zasledoval sem sicer v Vaši no-

sestavljena za zgradbo dež. norišnice. Pri tem se je držati predlaganih sprememb, obseženih v poročilu deželnega inženirja z dne 8. julija 1902 št. 8 oziraje se na potrebo, da se pripusti prostor za morebitni razvoj norišničnega stavbarstva kakor tudi za eventualno razširjenje zavoda. Vsi ti izdelki naj se predložijo Dr. Josipu Krajatsch-u, ravnatelju norišnice v Kierling-Gugging. — za blagohotno mnenje ter po njegovi odobritvi oziroma potem ko so se uglasila morebitna različna mnenja, naj se zgradi norišnica po teh podrobnih načrtih.

3. Pooblašča se deželni odbor naj zajme potem ko so se dovršili vsi potrebni predhodni ukrepi, javno deželno posojilo v delnih obveznicah po največ 4% v največjem nominalnem znesku 1.000.000 kron pod najugodnejšimi pogoji in v dobi, ki se mu bo zdela najbolj primerna; te delne obveznice naj bodo za imetnika proste, vsakega davka in se imajo razdolžiti v 60 letnih žrebanjih, kojih dohodki se imajo uporabiti izključno v pokritje gradbenih in pohištvenih stroškov deželne norišnice.

Deželni odbor naj tudi ukrene potrebno, da se obveznicam tega posojila prizna zakonodajnim potom privilegij koristne naložitve pupilarnih glavnice in da pridobi vse olajšave in izjeme, do katerih imajo pravico posojila za dobrodelne in občekoristne namene.

4. Deželni odbor se nadalje pooblašča, da eventualno zajme navedeno posojilo v znesku 1.000.000 kron pri dež. hipotečnem zavodu ki se ima ustanoviti, po določilu pravilnika potrjenega od dež. zbora in brez prispevka k upravnim stroškom kakor določeno v §. 25 točka 2 omenjega pravilnika.

5. Pooblašča se dež. odbor, da pokrije stroške za gradbo norišnice dokler se ne izdajo obveznice navedene pod točko 4. se zajetjem denarja do najvišjega zneska 1.000.000 K pri kakem kreditnem zavodu na tekoči račun.

6. Slednjič se naroča tudi deželnemu odboru da izdela po tehničnih in zdravniških zvedencih načelni načrt in podrobne tehnično-finančne načrte za zgradbo dež. bolnišnice, katere naj predloži v sklepanje dež. zboru.

Pri tej točki se je unela daljša debata, v katero so posegli in sicer najprej kakor ne more biti drugače, dr. Tuma, za njim dr. Luzzatto, dr. Verzegnassi in dr. Gregorčič.

O tej debati spregovorimo prihodnjič kaj več; za danes omenjamo le, da so se točke predloga glede zidanja dež. norišnice nespremenjene vsprejele. Za prvo točko glasovali so samo Italijani.

Tu je zaključil deželni glavar sejo ker je bilo že pozno ter naznanil, da

tudi: „Tutti frutti — barabstvo“ pod drobnogledom podobnost „Gorice“ z „Rudečim Praporjem“, a najti je le nisem mogel, kar je tudi prav, kajti „Soča“ sama priznava, da „komur ugaja take vrste pisarenje“ kakor so „Tutti frutti“ v „Soči“, „Slov. Narodu“ in zdaj še v „Rudečem Praporju“, „temu je želeli dober tek“ in jaz bi še dostavil: „Seidlitzpulver“. Toda ono, kar je pisal „Rudeči Prapor“ proti naprednjakom v ljubljani, je zlagano, kar pa so pisali „Tutti frutti“ v „Soči“, je pa „gola istina“, ki je povzročila tolik strah med „prizadetimi grešniki“ kakoršen je nemogoč med — neprizadetimi naprednjaki, v katerih vrstah je „vse čisto“. Pri tej šesti „bridki resnici“ sem se nehote domislil onega juda, ki se nad kristjanom ni mogel drugače zmaščevati nego da mu je rekel „Sajjud“ ter dejal, da ima tudi (namreč kristjan) — kriv nos.

Predno zaključim, naj še izrečem svoje začudenje nad silno kratkim pričelom v „Soči“ o veselici „Pevskega in glasbenega društva“ „pri Jeleni“, ko sem bil prej vedno navajen te vrste poročila čitati jako razširjena. No, ostalo građivo v „Soči“ pač kaže, da je pomanjkanje

bode prihodnja seja v četrtek. Ob jednom pa je opomnil, da bo imel deželni zbor seje tudi v petek in soboto ter bode skusil do tega časa dokončati svoje delo.

Politični pregled.

Notranja politika.

V naši državni notranji politiki se je zopet začelo nekaj gibati. Nasprotje, ki je nastalo med ministrskima predsednikoma obeh državnih polovic zaradi nagodbe ki se mora v najkrajšem času obnoviti med Avstrijo in Ogersko, zdi se da se je nekoliko ublažilo. Te dni se je namreč mudil na Dunaju ogerski ministerski predsednik Szell in se je zopet pogajal z našim ministrskim predsednikom dr. Koerberjem in zdi se da ta pogajanja niso ostala brezuspešna. Listi poročajo da bi bile največje težave premagane in da se imajo poravnati še neke majhne difference, tako da bi se zastopniki obojih vlad sešli že 23. t. m. ter pričeli z izdelovanjem podrobnih določil gori omenjene nagodbe. Ako bi bila vsa ta poročila resnična, potem je gotovo da se naš državni zbor skliče že koj v začetku druge polovice meseca septembra.

Tržaški deželni zbor.

V tržaškem deželnem zboru so stavili dr. Gregorin in tovariši interpelacijo do vlade, v kateri prašajo, v kakem stanju da se nahaja zadeva ustanovitve slov. ljudske šole v Trstu. Vladni zastopnik, namestništevni svetovalec Jettmar rekel je, da odgovori na to interpelacijo v jedni prihodnih sej.

V deželni odbor isterski

je izvoljen za skupino kmečkih občin g. dr. Dinko Trinajstič, odvetnik v Pazinu, za odbornika, za njegovega namestnika je pa izvoljen g. dr. Matko Laginja odvetnik v Pulju.

Ostali odborniki so Chersich, Tomasi in Cleva.

Dalmatinski deželni zbor.

V dalmatinskem deželnem zboru predlagal je dne 8. t. m. posl. Trumbić, da sestavi dalmatinski deželni zbor posebno adresu kot odgovor na ces. patent, s katerim se je sklical ta deželni zbor. Za ta predlog so glasovali Hrvatje in Srbi, ugovarjal mu je Italijan Salvi.

Poslanec Prodan je utemeljeval svoj predlog da se stara slovensčina uvede kot učni predmet na učiteljskih in ljudskih šolah; tudi za ta predlog so glasovali Hrvatje in Srbi in je bil torej z veliko večino sprejet.

Italijanski kralj v Rusiji.

V nedeljo popoldne ob 3. uri dospe preko Nemčije italijanski kralj Viktor Emanuel III. v Peterhof na Ruskem. Za ta dohod se delajo v Rusiji velike priprave in kraljev sprejem bode čez vse sijajen. Na nemško-ruski meji ga bode vsprejel v imenu carja knez Dolgoruki. V nedeljo večer bode svečanosten obed na čast kralju na ruskem carskem dvoru; v ponedeljek bode pa velik obed na italijanskem poslanstvu, katerega se udeležijo razni ruski in italijanski dostojanstveniki. V zimski palači vsprejme kralj deputacije italijanske kolonije na Ruskem, ki mu izroče posebne adrese udanosti. Veliki župan ruske stolice Petrograda ponudi kralju ob sprejemu po stari ruski navadi na zlato-srebrnem krožniku kruha

prostora in — suša. Poslednji se bode odpomoglo, saj stoji na nekem kraju: „In ta zavest odpira možnice“...

„Mošnice odpirati“ bo treba baje v precejšnji meri — kajti tisti „itd. itd. itd.“ postajajo čedalje bolj glasni in nadležni in „Narodni sklad“, ki tudi nekam tako „modro molči“, jim ne bode mogel sproti „odgovarjati“. Zato je bil te dni nekdo mnenja, da „Soča“ zaradi tega napada frančiškane na Sv. Gori, ker delajo konkurenco nekomu, ki utegne tudi nastopiti pot bère in trkati „na možnice“, kakor je svoj čas, ko je tekla pravda proti nekemu profesorju — o j pravda izgubljena! V skrajnem se utegne poslužiti tudi svojega „papirnatega revolverja“ uprav proti onim, od katerih zdaj še za trdno pričakuje, da se jim odpro možnice. Ako bi se ti namreč branili, nastavi jim „revolver“ na prsa in zavpije: „Denar ali — čast! Kajti mnogo vem o Vas in vse pride na dan, vse pokažem, v pravi luči“. Kdor se bode zbal, odpre možnico, kdor pa ne, temu bodo zagrmlele na ušesa one grozne besede:

„Lasziate ogni speranza voi ch'...“

Da, da, g. urednik, smo v deželi velikih neverjetnosti!

in soli. V pondeljek zvečer priredi se na čast kralju v Petrogradu velikanski mirozov z bakljado, katerega se udeležijo nad 1000 godcev. Potem bode večerja pri ruskem carju v najozjem družinskem krogu obeh vladarjev. Drugi dan v torek dopoldne pa se bode vršila velika vojaška parada pri Carskojem Selu, katere se udeležijo 40.000 vojakov. V torek popoldne se pa najbrže popeljeta vladarja v Kronstadt, da si ogledata tam italijansko križarko „Carlo Alberto“, ki je te dni priplula tja.

Rusko časopisje pozdravlja jako simpatično dohod italijanskega kralja na Rusko ter mu pripisuje posebno z ozirom na jako tesne zveze med Francijo in Italijo, katere prve zaveznica je Rusija, važen političen pomen.

Domače in razne novice.

Veselica „Šolskega Doma“. — Opozorjamo svoje p. n. čitatelje na veselico v „Šolskem Domu“, ki se vrši danes zvečer ob 6. uri na dvorišču „šolskega doma“ s programom, kakor ga priobčujemo na drugem mestu; to storimo pa zaradi tega, ker se posebnih vabil ne razpošilja.

Imenovanja in odlikovanja. — Dosedanji gozdni svetnik Rudolf Thoma v Gmundenu imenovan je višjim gozdnim svetnikom in ravnateljem gozdne direkcije v Gorici. Prejšnji ravnatelj tega zavoda dvorni svetnik Miha Stainiger dobil je povodno umirovljenja komturni križec Franc Jožefovega reda. — gozdni svetnik Al. Gobanz v Gorici je dobil viteški križec Franc Jožefovega reda.

Zrelostni izpit na tukajšnji c. kr. gimnaziji. — V torek so se dovršili zrelostni izpiti na tuk. c. kr. drž. gimnaziji. Napravili so izpit in sicer z odliko: Avgust De Fiori iz Gorice, Ivan vit. Degrazia iz Gradca in Viljem pl. Engerth iz Maribora.

Z dobrim vspehom so napravili zrelostni izpit in sicer: Pavel Augscheller iz Gorice, Jože Boschin iz Brume, Hugon Chiurlo iz Gorice, Benedikt Driuss iz Kormina, Janez Favetti iz Skrilj, Rudigier pl. Franzoni iz Meduje, Anton Grusovin iz Gorice, Oton Knittl iz Beljaka, Anton Medveš iz Livka, Peter Medvešek iz Gorice, Valentin Pascoli iz Muscoli, Karol Pirjevec iz Gorice, Franc Pavšič iz Gorice, Jožef Rojec iz Sovodenj, Evgen Simzig iz Gorice, Valter Venier iz Ajela. 6 od njih ni prestalo izpita iz jednega predmeta in dovolil se jim je ponavljalni izpit po počitnicah.

K notici o zrelostnih izpiti na ženskem učiteljsku v Gorici imamo še dostaviti, da je ta teden delalo maturo 19 vnanjih gospodičen, med katerimi so bile 4 Slovenke. Dobro so napravile maturo s slovenskim in nemškim učnim jezikom Slovenke Gomilšek, Uderman in Zarli. Ena Slovenka bode iz enega predmeta delala preskušnjo po počitnicah.

Za „Šolski Dom“ prejelo upravnništvo „Gorice“: bl. g. Cigon Jožef, cerkov. stolne cerkve v Gorici 1 K; č. g. Žnidaršič Andrej, vikar v Gradnem 5 K.

Predsedništvo plačali: Ferdinand Carlj, uradni sluga 2 K; Josip Ivančič na račun ustanovnine 106 K; po poštni položnici: dr. Martin Keršovani, zdravnik v Gorici 20 K; Josip Novak, župnik v Povirju 10 K.

Srčna hvala!

Veselica, katero priredi učeča se mladina na dvorišču „Šolskega Doma“, vršila se bode danes popoldne ob 6. uri in ne ob 5., kakor smo zadnjič poročali. Spored je sledeči: 1. Fr. Gerbič: „Zelje Slovenca na ptujem“, enoglasno; 2. S. Gregorič: „Veseli pastir“, deklamacija; 3. I. Deschermeier: „Zvonček“, enoglasno; 4. S. Gregorič: „Rabeljsko jezero“, deklamacija; 5. Aškerc: „Iskarjot“, deklamacija; 6. J. K.: „Večerna pesem“, štiriglasno; 7. Praprotnik: Deklamacija „Otrok in rožice“, dvogovor; 8. Igra: „Odpustljiva zvižaja“, burka v enem dejanju; osebe: gospa Podgornik, Milka, Ljubica, Dragica, njene hčerke; teta Jetka; 9. S. Gregorič: „Naš narodni dom“, deklamacija; 10. Dav. Jenko: „Na ptujih tleh“, dvoglasno. — Vstopnina 30 h, za učence in učenke „Šol. Doma“ 10 h, sedeži 20 h. — Pri ugodnem vremenu ponovi se veselica jutri v nedeljo ob 6. uri zvečer. Vodstvo.

Letno poročilo o ljudski šoli v „Šolskem Domu“. — Ljudska šola v „Šolskem Domu“ je štela v minoletem šolskem letu 7 razredov: I. in II. mešani, III. deški in dekliški in IV. V. VI. dekliški.

V začetku šolskega leta se je vpisalo				
v I. mešani razred	38	dečkov	44	deklic
„ II. „	36	„	42	„
„ III. deški	58	„	—	„
„ IV. dekliški	—	„	57	„
„ V. „	—	„	42	„
„ IV. „	—	„	38	„

Skupaj 132 dečkov 223 deklic. Med šolskim letom, večinoma v I. četrtletju, je vstopilo še 30 dečkov in 28 deklic; skupno število vseh vpisanih otrok je torej 162 dečkov in 296 deklic; skupaj 458 šolskih otrok. Med šolskim letom je vsled preselitve starišev oziroma vsled doseženega 14. leta starosti izstopilo 14 dečkov in 14 deklic, skupaj 28 šolskih otrok. Koncem šolskega leta je bilo torej v šoli 148 dečkov, 282 deklic, skupaj 430 šolskih otrok. Pri sklepni klasifikaciji je bilo z odliko sposobnih za višji razred 97 ali 22 55 odst., sposobnih 240 ali 55 82 odst., nesposobnih 71 ali 16 32 odst.; neizprašanih je 22 ali 5 11 odst.; vreden vspeh ima 337 ali 78 38 odst.; šolskih otrok, nevgoden vspeh pa 93 ali 21 62 odst.

Napredek je jako oviral slab obisk, posebno v nižjih razredih. Povprečno število šolskih zamud (računano po formuli 100 krat štev. zamujenih šolskih poldni) štjevalo otrok krat število šolskih poldni) za celo leto je 12 38 odst., za posamezne mesece pa: oktober 9 09 odst., november 9 81 odst., december 9 92 odst., januar 13 64 odst., februar 14 87 odst., marec 15 23 odst., april 10 84 odst., maj 12 87 odst., junij 15 18 odst.; relativno dober obisk je bil torej v mesecih oktober, november, december, april, maj, relativno slab pa v mesecih januar, februar, marec, junij; najslabši v marcu.

Dekliški razredi III. do VI. so služili tukajšnjemu c. kr. ženskemu učiteljsku kot vadnica za slov. kandidatnje in sicer od 9. januarja do konca šolskega leta; prizadete razredne učiteljice so fungirale kot vadniške učiteljice.

Učiteljski zbor je štel 10 članov: voditelj gosp. I. Vrščaj, katehet g. A. Kovačič, razredne učiteljice gospice R. Bizjak, Z. Klavžar, L. Koršič, E. Makuc, P. markiza Obizzi, K. Podgornik, gospa A. Strel in volonterka gospica I. Mercina. Vsi člani učiteljskega zbora imajo predpisane izpite in sicer: dva za ljudske in meščanske šole, štirje pa — ker se le prvo oziroma drugo leto v službi — samo zrelostni izpit.

Vodstvo ljudske šole v „Šolskem Domu“.

Društvo „Alojzijevišče“ je imelo svoj redni občni zbor dne 10. t. m. — Podpreds. g. Fr. Setničar pozdravi navzoče društvenike in jim naznani, da se je predsednik g. dr. Jož. Pavlica odpovedal predsedništvu in odborništvu, ker je resno bolan, in so mu zdravniki ukazali, naj pusti vsako skrb in delo, ako si hoče ohraniti življenje.

Nato poroča g. dr. Andr. Pavlica o versko-nravnih vzgoji gojencev in se jako pohvalno izrazi o njihovem nravnem obnašanju v preteklem letu.

Podpreds.-voditelj poroča o šolskih vspehih. Gojencev je bilo začetkom šolskega leta 50, koncem leta pa 43. V I. polletju sta bila z odliko prvošolec Jan. Lenar iz Podbrda in na c. kr. pripr. Jož. Lovrenčič iz Kreda; padlo jih je 4. V II. polletju so z odliko: Rudolf Hrobat iz Dobrave, drugošolec, in na c. kr. pripravnici: Jož. Lovrenčič, Št. Podbršek iz Deskel in Al. Rebek iz Ozeljana; padel je samo eden, eden ima ponavljalni izpit.

Zdravstveno stanje je bilo letos jako ugodno, le kakih petkrat smo potrebovali zdravniške pomoči, katero je tudi letos blagodušno in brezplačno skazoval bolnim gojencem gosp. dr. Andr. Lisjak. Hvala mu!

Gojenci so si vtrjevali zdravje s telovadanjem, kopanjem in daljšimi sprehodi. Izlet 1. maja so napravili peš čez Brda v Kormin.

Pomnožila se je dijaška knjižnica z zabavnim in poučnim berilom. Nekteri gojenci so se poučevali v petju in sviranju na razna godala. Priredili so dve veselici s petjem, sviranjem in z igrokazi, ki so se vrlo obnesli.

O gmotnem stanju poroča podpreds.-blagajnik, da je bilo v pretek. šolsk. letu dohodkov 12.141 23 K stroškov 11.918 58 „

preostanek 222 65 „

Da je zavod letos kljub manjšim dohodkom in stroškom v vseh ozirih napredoval, je zasluga „dobre gospodinje, ki tri vogle podpira“, t. j. čč. sester usmiljenk. Bog jim stotero povrni trud in skrb!

Pri drugi točki dnevnega reda se sprejme predlog gosp. dr. And. Pavlice: Občni zbor nalaga odboru, da strogo izvršuje nadzorstvo zavoda, in če bi tega ne mogel zadostno izvrševati, da po potrebi skroči število gojencev.

Deputacija odborova, ki se je bila poklonila novemu knez nadškofu Msgr. Jordan-u, poroča, da jo je Prevzvišeni zagotovil! Svoje naklonjenosti in podpore.

Nazadnje je občni zbor izvolil nov odbor, ki je tako-le sestavljen: Preč. g. Jan. Kokošar, predsednik, č. g. Fr. Setničar, podpredsednik in blagajnik, preč. g. Jož. Ličan, duhovni prefekt. Odborniki so: preč. g. Jož. Pavletič, preč. g. Jan. Kolavčič, preč. g. Ant. Berlot in preč. g. Jož. Golob.

V „Alojzijevišče“ sprejelo se bo tudi letos kakih 15 novih gojencev. — Prošnjo za sprejem treba poslati „odboru Alojzijevišča“ vsaj do 20. avgusta. Prošnji se mora priložiti: krstni list, spričevalo o cepljenju kozic (ali pa zdravniško spričevalo) in zapečateno priporočilno pismo domačega dušnega pastirja.

Učenci, ki hočejo biti sprejeti, morajo biti iz goriške nadškofije, biti lepega obnašanja, imeti sposobnost za učenje in nagnenje za duhovski stan, biti sposobni vstopiti vsaj v III. razr. na c. kr. vadnici in biti stari vsaj 9 let, pa tudi ne smejo prekoračiti one starosti, ki bi zaradi vojaškega nabora otežila njih sprejem v malo semenišče.

Na c. kr. pripravnici za učiteljska v Podgori pri Gorici bode sklep šolskega leta 1901/2 dne 15. julija.

Prihodnje šolsko leto prične dne 16. septembra.

V ta zavod se sprejema krepke in zdrave dečke, ki se želé posvetiti učiteljskemu stanu, so dosegli 14. to leto svoje starosti in dovršili z dobrim vspehom ljudsko šolo in take, kiso obiskovali kak razred — srednjih šol.

Čas pripravljanja za vstop na učiteljska traja pri vgodnih razmerah eno leto.

Pridni, pa revni učenci dobé konec šolskega leta državno podporo.

Podrobnosti gledé vsprejema v ta zavod se pravočasno objavi.

„Gorica“ pred porotniki. — Pod tem naslovom je priobčila „Soča“ celo vrsto člankov, ki naj bi predstavljali poročilo o porotni razpravi, ki se je vršila vsled tožbe A. Gabrščka proti našemu odgovornemu uredniku zaradi razžaljenja časti po tisku.

Kdor je bil sam navzoč pri razpravi in je čital to poročilo, prepričan se je popolnoma o podlosti tega poročila in si ob enem mislil: če si upa kak list na ta način pretvarjati dejstva, ki so se vršila pred javnostjo, — da, pred sodnijo, kako pretvarja še le stvari, katerih ni mogoče kontrolirati!

V omenjenih člankih se postavlja resnica na tako zloben način na glavo, da se mora človek res čuditi brezmejni nesramnosti pisca onih člankov. V omenjenih člankih polagajo se namreč v usta predsednika sodnega dvora vprašanja do prič, katerih ta nikdar nima; istotako se polagajo pričam v usta odgovori, katerih nobeden na razpravi navzočih ni slišal, — z jedno besedo: nakupičenih je tam toliko neresničnosti in toliko zavijanj, da se mora taka pisava gabiti vsakomur, ki ima v sebi še količkaj čuta za poštenje.

Prepričani smo, da je narekovala vse to gola jeza in strast ter maščevanje. Tudi priznamo, da stroški, katere mora nositi lastnik „Soče“ A. Gabršček vsled poraza pri tej pravdi, ki znašajo več tisoč kron, niso malenkost ter da je še precej ožjro ž njimi kaznovana baharija in dolg jezik Gabrščkov. Ako pa misli „Soča“ da bode s takim nesramnim pretvarjanjem resnic in smešenjem prič, ki so morale pod prisego izpovedati resnico, naj je bila pa ta Gabrščku ljuba ali ne ljuba, — pravimo: ako misli „Soča“, da bode s tako pisarijo obudila pri poštenih ljudeh sočustvanje za svojega lastnika, potem se jako moti!

Kajti ako ni taka pisava časnikarsko barabstvo, potem ne vemo kaka pisava naj bi se tako imenovala.

Milodari za pogorelce. — Kakor smo poročali, je 14. maja uničil požar poslopja 14 posestnikom na Srpencih. Ti posestniki bili so zavarovani za prav nezatne svote; zategadel jih je ta nesreča hudo zadela in pahnila v veliko revščino. Z ozirom na to je dovolilo c. kr. namestništvo v Trstu, da se smejo pobirati milodari za te pogorelce po cellem Primorju.

Izpred sodišča. — Te dni je stal pred okrožnim kot kazenskim sodiščem 26-letni Janez Bertoz iz Vermeigliana. Vkradel je namreč svojemu gospodarju Colobigu 75 kron. Nekemu Francetu Cotiču vkradel je mošnjček, v katerem se je nahajalo 12 kron ter srebrno uro z verižico, vredno 20 kron. — Ker je bil Gertoz že poprej kaznovan zaradi tatvine, obsodilo ga je sodišče na 2 letno ječo

z večkratnimi postji z dostavkom, da se ga odda po prestani kazni v kako posilno delavnico.

Svilodl. — Do četrtega so prodali na tuk. trgu 54169 kilg. svilodov. Cena jim je bila najnižja K 2—, najvišja pa K 3 06.

Bralno društvo v Črničah priredi v prostorni veži g. župana L. Bolko veselico s sledečim vspehom: 1. H. Volarič: „Ti osrečiti jo hoti“; 2. Pozdrav; 3. Bendel: „Svoji k svojim“; 4. Deklamacija Krilan: „Stara mati“; 5. Volarič: „Zvečer“; 6. Šaloigra: Blaznica v prvem nadstropju; 7. Zajec: Črnogorac Črnogorski; 8. Šaljivo srečanje; 9. Bartl: „Slovan na dan“; 10. Ples v venčih po 1 K. — K obilni vdeležbi vlijudno vabi

odbor.

Katoliško društvo slovenskih učiteljev na Primorskem je imelo dne 8. junija svoje redno zborovanje v Gorici.

Predsedoval je velečastitljivi gosp. župnik Ivan Kokošar, kateri je govoril poučne, značilne in ob enem prisične besede o pravem prijateljstvu ter kazal na najzvestejšega prijatelja, namreč na presveto srce Jezusovo.

Predsednica je predavala o Kehru kot ravnatelju učiteljskih semenišč.

Gospodična Mercinova je deklamovala Aškerčeva pesen „Mutec osojski“.

Gospodična Hrovatinova je pela Schubertovo „Vero v spomlad“.

Društvenice so pele triglasni zbor „Ave maris stella“.

Sklenile so pristopiti k „Slovenski šolski Matici“.

Dne 16. julija pride iz Ljubljane velečastiti Oče Hugolin Sattner, da bo vodil duhovne vaje do 20. julija zjutraj.

M. H. W.

Glasba. — Glasbena vsebina I. zvezka II. teč. „Novih akordov“ je ta: 1. Valček za klavir, zl. dr. Benj. Ipavec. Glasba je lepe salonske oblike, prikupljivih motivov in vrle tehnike. 2. Vzdih, za en glas in klavir, zl. Oskar Dev. Efektna skladba v C-moll-u. 3. Balada za gosli in klavir, zl. Josip Prochazka. Dovršena skladba glede izraza in eminentne tehnike. 4. Ponočni stražar, za moški zbor, zl. Risto Savin. Gracijozna skladba, katere zahteva izurjenih pevcev. 5. Duhovna pesem, za mešan zbor in orglje, zl. dr. Gojmir Krek. Prelepa, prozorna skladba v oziru pevskega sklada in mojsterskega spremljevanja na orgljah. V 17. taktu osupne deklamacija besedila s po pavzi pretrgano besedo „odpu-sti“, zadnji zlog na sinkopi (glej Witt Sprachgesang). Bi le ne bilo bolje na zlog „pu“ pisati polovno glasko s sledečo četrtnico c in osminkama h-a? Enako v 19. taktu. 6. Terpsihora, polka française za klavir, zl. Julij Junek, solocelist na operi v Pragi. Z nagrado odlikovana skladba.

„Nove akorde“ najtopleje priporočati je dolžnost vsakega zavednega glasbenika, ki ne plava v morji starokopitnosti. Danilo Fajgelj.

Fran Wilhelm odvajajoči čaj od Frana Wilhelm, lekarnarja, c. in kr. dvornega zalagatelja v Neunkirchen (Spodnje avstrijsko), se dobiva v vseh lekarnah v zavrtku po K 2— avstr. velj. Kjer ni zaloge, pošilja se direktno poštni zavoj s 15 zavrtki za K 24— franko na vse avstrijske poštne postaje. V znak pristnosti je odtisnjen na vsakem zavrtku grb trga Neunkirchen (neun Kirchen).

Wilhelm-ovo c. in kr. priv. tekoče mazilo „Bassorin“ stane 1 komad K 2—, poštna pošiljatev 15 kom. K 24— . Wilhelm-ovo mazilo „Bassorin“ je sredstvo, katerega učinek se opira na znanstvena preiskovanja in dejanske izkušnje ter se izdeluje izključljivo v lekarni Frana Wilhelm, c. in kr. dvornega zalagatelja v Neunkirchen (Spodnje avstrijsko). Mazilo deluje pomirovalno, bol blažeh in utešljivo pri boleznih živcev, kakor tudi pri bolečinah mišic, udov in v kosteh.

Zdravniki ga radi rabijo v takih slučajih, posebno, če nastopijo bolečine vsled kake naporne hoje ali zastarelih boleznij; zato se ga tudi poslužujejo z najboljšim vspehom turisti, gozdarji, vrtnarji, telovadci in kolesarji. Hvali se vsestransko to mazilo tudi kot varstveno sredstvo proti mršesnemu piku.

V znak pristnosti je odtisnjen na vsakem zavrtku grb trga Neunkirchen (neun Kirchen). Dobiva se ga po vseh lekarnah. Kjer ni zaloge, se pa direktno dopošlje.

Poslano.*)

Neki prijatelj mi pošlje „Sočo“ z dne 3. julija t. l. št. 76. z opombo: čitaj novico — Renški kaplan — Rudež — štrajka. Prečitam pazljivo in vidim v tem spretno pero pisca, kateri nikakor ne prebiva v Renčah. Sramovati bi se moral, ako ima še kaj razuma v „kapodociji“ da je zamogel toliko laži napisati kolikor je stavkov. Resnici in javnosti na ljubo, hočem povedati kaj je res, in kaj ni res.

Ni res, da hoče župni administrator gospodariti kakor turški paša, in da se ne zmeni za voljo in željo ljudstva. Res je, da gospodari kakor dušni pastir, in kakor zastopnik cerkvenega imetja veli-

*) Za objave pod to rubriko je uredništvo odgovorno le v toliko, kolikor določa zakon.

ki izhaja vsak četrtek ter stane na leto 4 krone, pol leta 2 K, za manj premožne celo leto 3 K

Izhaja vsak torek in soboto v ednu ob 11. uri predpoldne za mesto in ob 3. uri popoldne za deželo. Ako pade nate dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.
Prodaja se v Gorici v tabakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Večerno izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.
Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po peti vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Državna celota in -- narodna avtonomija.

V Avstriji si sproti že dolgo nasproti dve močni stranki in sicer centralistična nemška in avtonomistična, t. j. stranka, obstoječa iz nenemških narodnosti, katere stremijo po narodni avtonomiji t. j. narodni samoupravi.

Do uspehov od strani avtonomistov, mej katerimi smo v prvi vrsti Slovani in potem Italijani, dolgo ni moglo priti, ker so se nemški centralisti vedno uspešno upirali opravičenim zahtevam drugih narodnosti, v prvi vrsti Slovanov. Vendar pa se je v zadnjem času nekaj zgodilo; to pa ravno tam, kjer bi bili tega najmanj pričakovali, namreč v rešitvi avtonomijskega vprašanja v južnem Tirolu.

Ne homo preiskovali, da-li so imeli Italijani v južnem Tirolu opravičen vzrok zahtevati avtonomijo, ko je vendar znano, da se jim v narodnem pogledu ni godila najmanjša krivica, resnica je in ostane, da se je s tem korakom začela rušiti nerazdeljivost Tirolske. Da Italijani dosežejo vsaj del tega kar zahtevajo, so si morali biti dokaj v svesti, kajti samo nekoliko poropotali in poobstruirali so v deželni zbor in vlada je bila takoj pripravljena »za končno rešitev tega koščkega vprašanja«.

No, kakor najnovejša poročila govoré, je odsek za avtonomijo zdaj dovršil svojo nalogo in vspeh tega dela je, da deželni zbor pač ostane nerazdeljen, a da se poleg skupnega deželnega odbora in skupnega šolskega sveta ustanovi posebna oddelka za Nemce in Italijane, za poslednje namreč v Tridentu.

Italijani so s svojim ropotom nekaj dosegli in to jim je za v prvo dovolj. Gotovo pa je, da bodo šli še dalje, ker njim je za popolno administrativno ločitev južnega Tirola od nemškega dela dežele in pa za samostojno italijansko upravo istega. Kaj pa pomeni to za pokrajino, katera je krajevno ločena od države s prebivalstvom jednake

narodnosti le po jednom mejnem kamenju, katerega so že nekaterokrat prevrgli izvestni italijanski življi, si je pač lahko misliti. Ni dvoma torej, da imajo merodajni avstrijski krogi to pred očmi, ker jim je znano dovolj, da irredentistiška agitacija ne miruje ter da tudi po dovršeni ločitvi v sedanjem obsegu še vedno ne bo miru v deželi.

Ali avstrijska vlada sme biti na to stran še v nekem drugem pogledu malce vzemirjena. Po rešitvi vprašanja narodne avtonomije v južnem Tirolu stopi takoj v ospredje jednako vprašanje za vse ostale dežele avstrijske z mešanim prebivalstvom, katero vprašanje utegne stopiti s tolikim povdarkom na dan, da se mu vlada ne bo mogla več upirati. Tu se nam odpre cela panorama pokrajin, ki kričijo že dolgo po svoji narodni avtonomiji, po delitvi deželnih zastopov in vseh javnih korporacij. Tu je v prvi vrsti Štajerska, v kateri so politične razmere postale take, da za stalno onemogočujejo skupno delo zastopnikov obeh narodnosti v deželnem zboru. Tudi vprašanje višjega deželnega sodišča v Gradcu je tako pereče, da kriči po rešitvi.

Za avtonomno ločitev bi bile poleg Štajerske zrele tudi Koroška in Goriško-Gradišćanska in morebiti še kaka druga.

Dovolitev avtonomije za južni Tirol nalaga torej vladi težko odgovornost za dalekosežne posledice v drugih kraljevinah in deželah države, — kajti jednokratno priznanje principa narodne avtonomije v Tirolski je tolike nevarnosti kakor kamen, ki je sprožil silen plaz...

Nevarnosti pravimo; ali pa tudi zares nevarnosti za državo v splošnem? Neki krogi so res mnenja, da bi splošna nacionalna avtonomija v Avstriji pomenila zrušitev državne celokupnosti na toliko kosov, kolikor bi nastalo po splošni avtonomiji samoupravljanih narodnih delov.

Ali je popolnoma nasprotno. Kajti narodna avtonomija v južnem Tirolu je

politični in v pogledu državne celokupnosti vse kaj drugega kakor pa bi bila v deželah s slovansko večino prebivalstva. Dočim pomeni v očeh Italijanov avtonomija v Trentinu nič več in nič manj nego kasnejše priklapljenje južnega Tirola k Italiji, za kar govoré očitno znane demonstracije z mejniki na italijanski meji južnega Tirola, — pa o takih pojavih ni in ne more biti govora v slovanskih pokrajinah države. Nikdar se ni še slišalo, da bi bil jeden Slovan prekopicnil državni mejnik ali se ga le dotaknil drugače, kakor da se je naslonil nanj, hoteč si odpočiti na trudapolni hoji skozi svoje življenje....

Za Slovane bi ne pomenila narodna avtonomija nič drugega nego rešitev iz tujega jarma in ogromno pospešitev narodne samostojnosti in napredka. Zaradi tega si moramo Slovani nacionalne avtonomije le želiti. Vzemimo le našo deželo. Pri nas silijo vse razmere na upravno delitev dežele v dva dela, v Goriško in Gradišćansko. O tem nas že dovolj poučujejo dogodki v deželnem zboru, kjer smo odvisni od italijanske večine celo pri dovolitvi jedne uboge podpore 50 K za bolnega slovenskega dijaka, ki želi iskati ljubelega zdravja v gradeškem kopališču, da zamore potem nadaljevati svoje študije; tu, kjer smo odvisni celo v vprašanjih golega človekoljubja, ki bi ne smelo poznati razločka ne med Eskimom ne Hotentotom, od slepe strasti italijanskih kljubovalcev; tu, kjer ti ljudje nagajivo posegajo v vsa naša življenjska vprašanja iz jedinega namena, nas gmotno in narodno oškodovati, — tu pri nas bi bila umestna narodna avtonomija.

Za državo pa bi morala biti celo velike koristi splošna nacionalna avtonomija. Kajti ako se tem potom okrepijo slovanski narodi države, postanejo močni tudi najzvestejši državni faktorji kateri bi bili krepki dovolj omejevati celo

pretiranosti državi nevarnih dragorodnih faktorjev.

Ako je vlada torej dovolila avtonomijo za južni del Tirolske, kjer bi jej morala previdnost in državljanski interes narekati baš nasprotno, koliko večja dolžnost jej je potemtakem, dovoliti avtonomijo za slovanske pokrajine, kjer je v tem pogledu lahko brez vse skrbi.

Ali naj se vlada upira temu sredstvu samohrane in samoobrambe? Ne smela bi se! Po rešeni avtonomiji Trentina pa se bode tudi težko zamogla. Kajti že danes so na podlagi južnemu Tirolu danih svoboščin vsi drugi narodi opravičeni zahtevati jednake pravice in jih bodo tudi zahtevali.

Kdo ve, morda pa govore pri vsej tej stvari vendarle neki dobrohotni višji ožiri, ki so zamogli z avtonomijo južnega Tirola dati tlačenim narodom države v roke orožje, s katerim naj si pribore svoje naravne pravice tem načinom, ker si jih drugače ne morejo? Glede južnega Tirola smo čitali nekje da ga je že Bismarck določil Italijanom kot kompenzacijsko darilo za — Trst. Ali bi ne bilo popolnoma naravno in odpustljivo, ako bi pa neki drugi še važniši faktor nego je bil za Avstrijo Prus Bismarck, omogočil Slovanom, da tudi oni dobijo svoje darilo?...

Dopisi.

Iz Bovca. — Kakor smo čitali v programu sedanjega deželnozborskega zasedanja, namerava deželni zbor uveljaviti postavbo glede pogozdovanja, kakor je uvedena že n. pr. na Krasu, tudi za tolimski pol. okraj.

Ta namera sama na sebi je jako dobra in koristna, a pri tem imamo svoje pomisleke. Nemogoče je staviti v isto vrsto n. pr. Kras in (zlasti gorenjo) soško dolino. V gorenji soški dolini je jedini vir dohodkov živinoreja, oziroma izključno ovčja in kozja reja, katera se pa že več časa bolj in bolj omejuje in

zuje Gabrščekovo »absolutno nedolžnost«....

Taki porotniki naj le gredo soditi kake »kavce«, nikdar pa vrlih naprednjakov! Potemtakem je tudi popolnoma utemeljena »Sočina« ogorčenost, da nimamo še vedno čisto slovenske porotne klopi in da so tega krivi jedino le — »kavci«, ki odklanjajo porotnike a la Jakil Andrej, Savli Peter, Kocijančič Andrej itd. itd., kateri jedini bi bili zmožni soditi o Tumi in Gabrščku tako, kakor je v njiju očeh pravično in ki znajo tako »brat in pisat«, kakor je njima prav. Potem mi je pa tudi jasno, zakaj je Gabrščkov zastopnik uložil pritožbo ničnosti proti razsodbi v zadevi »Gorice« — ti vražji »pisanja in branja« nezmožni porotniki so vsega krivi!

Imeniten matematik, a še imenitnejši rodoljub pa je ta Drejc! To je pokazal s svojimi »Knjižicami za mladino« katere je prodal »Šolskemu Domu« in tudi — slovenski mestni šoli. Te knjižice, kakor se sam Homunculus spominja, so bile nove po 20 kr. iztis; ko pa so postale preležane t. j. »Schundware«, pa so »poskočile« na 25 kr. iztis in to je bilo baš tedaj, ko jih je Drejc prodajal »Šolskemu Domu«. Tako »manipulirati« zna le izvrsten trgovec in še izvrstniši rodoljub, kar je brez dvoma »on«.

LISTEK.

Sobotno pismo.

(Piše Homunculus.)

Čemu pa se hudoješ,
Naklepe črne kuješ?
Saj vse ti ne pomaga nič,
Ti — buzakljunski tič!

To pesmico sem zložil, g. urednik, da bi jo peli fantje okoli Kobarida in Livka, ter poveljevali z njo nekoga, ki je v teh dveh krajih v posebno dobrem spominu, — morda se bode kedaj razlegala še celo do Bovca... mož je vreden, da se ga opeva. Ker pa imajo glasbeniki goriškega konservatorija smolo, tako da jeden nima časa, ker mora kuhati — ričet, drugi se še vedno pripravlja na »izpit z odliko«, ker se je »Soča« pred nekaj časa o njem debelo zlagala — hočem reči: pobahala, da je napravil na konservatoriju na Duraju izpit z odliko — comm' el faut —, tretji pa je »telegrafično odpovedal«, ker se je premislil, češ, da je bolje biti ubogi operni dirigent v Ljubljani nego pa »glaben profesor« v Gorici... sem se pa tudi jaz premislil in dal tej pesmici (katere ostale kitice še hranim) priprosti narodni napev one znane, ki slove:

Pa kaj bi se jokala?
Saj boš doma ostala...

Da je namreč resnica, kar pravi motto mojemu današnjemu pismu, dokazujejo vse zadnje »Soče« zaporedoma in

pa logičen odgovor nanje — le čitajte jih g. urednik! V notranjem »podlistku« od 5. t. m. v št. 77, čegar pisalec mora imeti že tako vse v neredu v »gorenjem nadstropju«, kakor bi bil doživel že 77 letnikov knjige svojega življenja, — pa Vam pade v oči zlasti jedna točka, namreč tista, ki govori o kuhinjski šoli, na katere durih je neki videl zapisano »Lasziate ogni speranza, voi ch' entrate!« kakor stoji zapisano nad uhom Dantejevega pekla. Meni, ki sem tudi že videl in vonjal to kuhinjo, se sicer čudno zdi, kako je mogel kdo videti gori omenjeni »peklenski« napis, ker jaz ga nisem videl; — ali hitro sem si razrešil to uganjko. Tam stojè namreč nekje zapisane te-le besede: »Tukaj se sproti plača«. Aha, sem si mislil, to je tisti vražji »Mene tekel...«, ki se je pred očmi nekoga spremenil v ominozni »Lasziate ogni speranza...« ki je potemtakem zares »peklenski« napis za izvestne ljudi v »naprednjaških« krogih, ki sicer ljubijo dobro kosilo in kvartince, o katerih pa veljajo besede:

Jél in pil bi vsak hudič,
Plačal pa nikoli nič!...

in kateri bi rajši ne znali ne »pisat ne brat« nego pa da bi brali v jedilnicah in pivnicah take napise kakor je omenjeni v kuhinjski šoli.

ovira. Z nameravanim strogim pogozdovanjem pa bi se moralo nekako zabraniti pašo na zemljiščih določenih v pogozdovanje in ta zemljišča bi bila v večini občin jako obsežna. Z zabranitvijo paše bi se prizadetim občinarijem, lahko rečemo, da cela onemogočila ovčja in kozja reja ter se jim s tem odvzel jedini vir dohodkov.

Ako bi pa prišlo do tega, mora vsakdo ki pozna tukajšnje žalostne razmere na lastne oči, uvideti, da ne preostaje že itak bornemu prebivalstvu drugega kakor da se izseli ali pa da vzame v roke beraško palico.

To okolnost pa mora uvaževati merodajni zastop.

Ali kakor se zdi, hoče poljedelsko ministerstvo po svojih podrejenih organih, še predno je zakon od deželnega zbora uveljavljen, tudi v polit. okraju tolmarskem siloma pogozditi nekatera občinska zemljišča in — to se uume — v določenih zemljiščih tudi zabraniti pašo, na katero je prizadeto prebivalstvo nujno navezano ako se hoče ohraniti. —

Mej drugim je namreč visoka vlada v zadnjem času ponovno naložila županstvu v Soči, da naj ono lepi del občinskega sveta, ki je služil do zdaj jedino v ovčjo in kozjo pašo, pogozdi. Seveda županstvo je pripravljeno izvršiti navedeni ukaz, ali to le pod pogojem, da se preskrbi ubogemu ljudstvu kak drugi vir dohodkov, od katerega bo moglo živeti, kajti županstvo mora vedno in v prvi vrsti zastopati le koristi svojih občinarijev. Ker pa vlada noče uvaževati tega pogoja, je razpustila že pred 2 letoma občinsko starešinstvo in je zdaj sklenila razpustiti je v drugič.

Zategadel se je obrnilo „katol. pol. društvo v Bovecu“ za bovški okraj s prošnjo na deželni zbor, naj bi isti posredoval pri osrednji vladi, da reši to zadevo v korist ljudstva.

Deželni zbor goriški.

Po prečitaniu in overovljenju zapisnika prejšnje seje je v sinočnji deželnozborni seji, predno je prešla zbornica k dnevnemu redu, deželni glavar naznanil da je došlo deželnemu odboru obvestilo in sicer od strani notranjega ministerstva, da je isto dogovorno s finančnim in justičnim ministerstvom, pripravljeno predložiti v Najvišjo sankcijo pravila za deželni hipotečni zavod samo da se v istih popravijo nekateri stilistični nedostatki.

Potem je zadobil besedo poslanec Štrekelj, da utemeljuje svoj predlog zadevajoč uravnavo Vipave od kranjske meje pa do njenega izliva v Sočo. Štrekelj je rekel, da teče Vipava enkrat na levo, enkrat na desno, da na jednom kraju

V „obrambenem članku“ št. 78 „Soče“ torej po vsej pravici bere levite možem, ki so si drznili trditi, da belo in črno in je njih pričanje nekako pokazalo, da je Gabršček tudi v narodnih rečeh le špekulant. Na kogar ta obramba ne upliva kakor opij, temu ni več pomagati. Potem pa reci kdo, da „Soča“ ni polna „bridkih resnic“! Oh da, same bridke resnice! Ako si še tako opsovan, ako je tvoje ime še tako izpostavljeno javnemu zaničevanju, zasmehu in ogorčenju, — vedi, da je bila to le bridka resnica in „zaslužena kazen“, proti kateri ni dopuščenega niti toliko ugovora, kakor proti — goriški poroti. Vse to je bilo „zdravo mazilo za dušo in srce“.

Več takih „bridkih resnic“ izgovorjenih na „forumu“ v Gosposki ulici, čitam v zadnji „Soči“. Tri zaporedoma gredo na naslov poslanca Štreklja. — „Soča“ mu daje dobrohotne moralne pljuske s tem, da pokriva njegove blamažice v deželnem zboru s figovim peresom umetno narejenega priznanja; ako se ne sramuje, ni mož, ako se pa sramuje take hvale, se bode poboljšal. Komenski čestni odbor, brezobrestna posojila in pa — „kobariški žrebeci“ so zaslave z mandatom poslanca Štreklja,

pusti zemljo, na drugem pa jo vzame; da se torej tisto zemljo, katero je Vipava pustila, pridobi, a „se jej zabrani jemati jo na drugem kraju, je treba reko Vipavo — regulirati. S tem misli da je dovolj utemeljil svoj predlog, naj visoka zbornica sklene: naroča se tehniškemu oddelku deželnega odbora, da izdelata potrebne načrte ter napravi dotičen troškovenik in oboje predloži deželnemu zboru že v prihodnjem zasedanju. V formalnem oziru predlaga, da se ta predlog odstopi finančnemu odseku, kar se zgodi.

Na to utemeljuje isti poslanec Štrekelj svoj predlog, da se sprejme cesta ki pelje od Rebka čez Rihemberk in Komen do „Božjega polja“ pri Proseku z oddelkom ceste, ki pelje od Šempolaja do Nabrežine, v državno upravo.

On pravi namreč, da bi potemla-kem davkoplačevalci cestnih okrajev Ajdovščina, Komen in Sežana, ki so vsled trtne uši osiromašili, plačevali manj cestnih doklad.

Dr. Tuma podpira ta predlog istotako ga podpira poslanec Berbuč in pravi: če že, ni hotela vlada na prošnjo dotičnih činiteljev sprejeti v državno upravo cesto, ki pelje iz Gorice čez St. Peter-Prvačino-Dornberg do Sela, potem pa uaj sprejme v državno upravo vsaj to, katero priporoča Štrekelj. Deželni zbor je rešil to zadevo nujnim potom ter sprejel resolucijo Štrekljevo.

Za posl. Štrekljem je prišel na vrsto poslanec Jakončič, ki je utemeljeval predlog za napravo načrta zakona o spremembi obč. reda in obč. vol. reda.

V svoji motivaciji pravi poslanec Jakončič, da sta naš obč. red in obč. vol. red, ki sta se sestavila l. 1862, zastarela ter da ne odgovarjata več sedanjim zahtevam. Zato pa da ju je treba premeniti, kar naj bi se naročilo deželnemu odboru. V formalnem oziru predlog izroči pravnemu odseku, kar se je tudi zgodilo.

V imenu dež. odbora prebere posl. in odbornik dr. Verzegnassi poročilo zadevajoče zgradbe dež. norišnice ter predlaga tako-le:

Deželni zbor blagovoli skleniti:

1. Naroča se dež. odboru, da izvede zgradbo deželne norišnice, s potroškom k večjemu 950 000 kron, na prostoru obsežnem 15 hektarjev in 14 ar. ki ga je on vže upokupil v to svrhu, za 350 norceev, na najpriprostejši in najekonomičnejši način ter po sistemu raztresenih paviljonov se združeno poljedelsko kolonijo.

2. Podrobni načrti naj se izdelajo po tehničnih veščakih pod vodstvom in se sodelovanjem deželnega stavbinskega urada ter s pomočjo poljedelskih strokovnjakov (agronomov) v smislu načelnega načrta, ki ga je izdelala komisija

posebno jeden „kobariških žrebcev“, ki dela že čez deset let z gago, in ki je že davno zrel za — mrharja, je inspiriral Štreklja za velevažno interpelacijo — dal Bog, da bi kaj pomagalo, potem bo v „staji“ vsaj red.

Četrta „bridka resnica“ je naslovljena na „Obrambeno društvo“, ker se je isto drznilo ustanoviti obri za popravkovanje „bridkih resnic“ v „Soči“ in „Narodu“, kar ni dovoljeno. Peta „bridka“ je „Iz Štorji“ na Krasu, odkoder si je drznil nekdo „zaleteti“ se v tiste tujce, ki hodijo „na deželo“ zasmehovat verske ideale naroda, ko je vendar dokazano, da so taki ideali popolnoma nepotrebni, — potrebni pa so le tisti, katere priporoča „Soča“ in njeni rudečarski tovariši „Rudeči Prapor“ — a propos: „Prapor“!

Tu jo imate šesto „bridko“ in ta je še najbridkejša! Da je Vaš list g. urednik, dober tovariš „Rudečega Praporja“, tega bi pač ne bil verjel. Dosedaj sem vedno imel to prepričanje, da se nahaja „Soča“ v objemu z rudečkarji, ker je vedno prorokovala raj socialne demokracije, — zdaj pa vidim, da „sta se našla“ „Gorica“ in „Rudeči Prapor“. Zasledoval sem sicer v Vaši no-

sestavljena za zgradbo dež. norišnice. Pri tem se je držati predlaganih sprememb, obseženih v poročilu deželnega inženirja z dne 8. julija 1902 št. 8 oziraje se na potrebo, da se pripusti prostor za morebitni razvoj norišničnega stavbarstva kakor tudi za eventualno razširjenje zavoda. Vsi ti izdelki naj se predložijo Dr. Josipu Krajajsch-u, ravnatelju norišnice v Kierling-Gugging — za blagohotno mnenje ter po njegovi odobritvi oziroma potem ko so se uglasila morebitna različna mnenja, naj se zgradi norišnica po teh podrobnih načrtih.

3. Pooblašča se deželni odbor naj zajme potem ko so se dovršili vsi potrebni predhodni ukrepi, javno deželno posojilo v delnih obveznicah po največ 4% v največjem nominalnem znesku 1,000.000 kron pod najugodnejšimi pogoji in v dobi, ki se mu bo zdela najbolj primerna; te delne obveznice naj bodo za imetnika proste vsakega davka in se imajo razdolžiti v 60 letnih žrebanjih, kojih dohodki se imajo uporabiti izključno v pokritje gradbenih in pohištvenih stroškov deželne norišnice.

Deželni odbor naj tudi ukrene potrebno, da se obveznicam tega posojila prizna zakonodajnim potom privilegij koristne naložitve pupilarnih glavnice in da pridobi vse olajšave in izjeme, do katerih imajo pravico posojila za dobrodelne in občekoristne namene.

4. Deželni odbor se nadalje pooblašča, da eventualno zajme navedeno posojilo v znesku 1,000.000 kron pri dež. hipotečnem zavodu ki se ima ustanoviti, po določilu pravilnika potrjenega od dež. zbora in brez prispevka k upravnim stroškom kakor določeno v §. 25 točka 2 omenjega pravilnika.

5. Pooblašča se dež. odbor, da pokrije troške za gradbo norišnice dokler se ne izdajo obveznice navedene pod točko 4. se zajetjem denarja do najvišjega zneska 1,000.000 K pri kakem kreditnem zavodu na tekoči račun.

6. Slednjič se naroča tudi deželnemu odboru da izdelata po tehničnih in zdravniških zvedencih načelni načrt in podrobne tehnično-finančne načrte za zgradbo dež. bolnišnice, katere naj predloži v sklepanje dež. zboru.

Pri tej točki se je unela daljša debata, v katero so posegli in sicer najprvi kakor ne more biti drugače, dr. Tuma, za njim dr. Luzzatto, dr. Verzegnassi in dr. Gregorčič.

O tej debati spregovorimo prihodnjič kaj več; za danes omenjamo le, da so se točke predloga glede zidanja dež. norišnice nespremenjene vsprejele. Za prvo točko glasovali so samo Italijani.

Tu je zaključil deželni glavar sejo ker je bilo že pozno ter naznanil, da

lici: „Tutti frutti — barabstvo“ pod drobnogledom podobnost „Gorice“ z „Rudečim Praporjem“, a najti je le nisem mogel, kar je tudi prav, kajti „Soča“ sama priznava, da „komur ugaja take vrste pisarenje“ kakor so „Tutti frutti“ v „Soči“, „Slov. Narodu“ in zdaj še v „Rudečem Praporju“, „temu je želeli dober tek“ in jaz bi še dostavil: „Seidlitzpulver“. Toda ono, kar je pisal „Rudeči Prapor“ proti naprednjakom v Ljubljani, je zlagano, kar pa so pisali „Tutti frutti“ v „Soči“, je pa „gola istina“, ki je provzročila tolik strah med „prizadetimi grešniki“ kakoršen je nemogoč med — neprizadetimi naprednjaki, v katere vrstah je „vse čisto“. Pri tej šesti „bridki resnici“ sem se nehote domislil onega juda, ki se nad kristjanom ni mogel drugače zmaščevati nego da mu je rekel „Saujud“ ter dejal, da ima tudi (namreč kristjan) — kriv nos. . .

Predno zaključim, naj še izrečem svoje začudenje nadsilno kratkim poročilom v „Soči“ o veselici „Pevskega in glasbenega društva“ „pri Jeleni“, ko sem bil prej vedno navajen te vrste poročila čitati jako razsežna. No, ostalo gradivo v „Soči“ pač kaže, da je pomanjkanje

bode prihodnja seja v četrtek. Ob jednom pa je opomnil, da bode imel deželni zbor seje tudi v petek in soboto ter bode skusil do tega časa dokončati svoje delo.

Politični pregled.

Notranja politika.

V naši državni notranji politiki se je zopet začelo nekaj gibati. Nasprotje, ki je nastalo med ministerskima predsednikoma obeh državnih polovic zaradi nagodbe ki se mora v najkrajšem času obnoviti med Avstrijo in Ogersko, zdi se da se je nekoliko ublažilo. Te dni se je namreč mudil na Dunaju ogerski ministerski predsednik Szell in se je zopet pogajal z našim ministerskim predsednikom dr. Koerberjem in zdi se da ta pogajanja niso ostala brezuspešna. Listi poročajo da bi bile največje težave premagane in da se imajo poravnati še neke majhne difference, tako da bi se zastopniki obojih vlad sešli že 23. t. m. ter pričeli z izdelovanjem podrobnih določil gori omenjene nagodbe. Ako bi bila vsa ta poročila resnična, potem je gotovo da se naš državni zbor skliče že koj v začetku druge polovice meseca septembra.

Tržaški deželni zbor.

V tržaškem deželnem zboru so stali dr. Gregorin in tovariši interpelacijo do vlade, v kateri prašajo, v kakem stanju da se nahaja zadeva ustanovitve slov. ljudske šole v Trstu. Vlado zastopnik, namestništveni svetovalec Jettmar rekel je, da odgovori na to interpelacijo v jedni prihodnji seji.

V deželni odbor isterski

je izvoljen za skupino kmečkih občin g. dr. Dinko Trinajstič, odvetnik v Pazinu, za odbornika, za njegovega namestnika je pa izvoljen g. dr. Matko Laginja odvetnik v Pulju.

Ostali odborniki so Chersich, Tomasi in Cleva.

Dalmatinski deželni zbor.

V dalmatinskem deželnem zboru predlagal je dne 8. t. m. posl. Trumbić, da sestavi dalmatinski deželni zbor posebno adresu kot odgovor na ces. patent, s katerim se je sklical ta deželni zbor. Za ta predlog so glasovali Hrvatje in Srbi, ugovarjal mu je Italijan Salvi.

Poslanec Prodan je utemeljeval svoj predlog da se stara slovenščina uvede kot učni predmet na učiteljskih in ljudskih šolah; tudi za ta predlog so glasovali Hrvatje in Srbi in je bil torej z veliko večino sprejet.

Italijanski kralj v Rusiji.

V nedeljo popoldne ob 3. uri dospe preko Nemčije italijanski kralj Viktor Emanuel III. v Peterhof na Ruskem. Za ta dohod se delajo v Rusiji velike priprave in kraljev sprejem bode čez vse sijajen. Na nemško-ruski meji ga bode vsprejel v imenu carja knez Dolgoruki. V nedeljo večer bode svečanosten obed na čast kralju na ruskem carskem dvoru; v ponedeljek bode pa velik obed na italijanskem poslanstvu, katerega se udeležijo razni ruski in italijanski dostojanstveniki. V zimski palači vsprejme kralj deputacije italijanske kolonije na Ruskem, ki mu izroče posebne adresse udanosti. Veliki župan ruske stolice Petrograda ponudi kralju ob sprejemu po stari ruski navadi na zlato-srebrnem krožniku kruha

prostora in — suša. Poslednji se bode odpomoglo, saj stoji na nekem kraju: „In ta zavest odpira možnice“ . . .

„Mošnice odpirati“ bo treba baje v precejšnji meri — kajti tisti „itd. itd. itd.“ postajajo čedalje bolj glasni in nadležni in „Narodni sklad“, ki tudi nekam tako „modro molči“, jim ne bode mogel sproti „odgovarjati“. Zato je bil te dni nekdo mnenja, da „Soča“ zaradi tega napada frančiškane na Sv. Gori, ker delajo konkurencio nekomu, ki utegne tudi nastopiti pot bere in trkati „na možnice“, kakor je svoj čas, ko je tekla pravda proti nekemu profesorju — o pravda izgubljena! V skrajnem se utegne poslužiti tudi svojega „papirnatega revolverja“ uprav proti onim, od katerih zdaj še za trdno pričakuje, da se jim odpro možnice. Ako bi se ti namreč branili, nastavi jim „revolver“ na prsa in zavpije: „Denar ali — čast! Kajti mnogo vem o Vas in vse pride na dan, vse pokažem „v pravi luči“. Kdor se bode zbal, odpre možnico, kdor pa ne, temu bodo zagrmel na ušesa one grozne besede:

„Lasciate ogni speranza voi ch'...“

Da, da, g. urednik, smo v deželi velikih neverjetnosti!

in soli. V pondeljek zvečer priredi se na čast kralju v Petrogradu velikanski mirozov z bakljado, katerega se udeležijo nad 1000 godev. Potem bode večerja pri ruskem carju v najožjem družinskem krogu obeh vladarjev. Drugi dan v torek dopoldne pa se bode vršila velika vojaška parada pri Carskojem Selu, katere se udeležijo 40.000 vojakov. V torek popoldne se pa najbrže popeljeta vladarja v Kronstadt, da si ogledata tam italijansko križarko „Carlo Alberto“, ki je te dni priplula tja.

Rusko časopisje pozdravlja jako simpatično dohod italijanskega kralja na Rusko ter mu pripisuje posebno z ozirom na jako tesne zveze med Francijo in Italijo, katere prve zaveznica je Rusija, važen političen pomen.

Domače in razne novice.

Veselica „Šolskega Doma“. — Opozarjamo svoje p. n. čitatelje na veselico v „Šolskem Domu“, ki se vrši danes zvečer ob 6. uri na dvorišču „šolskega doma“ s programom, kakor ga pričobujemo na drugem mestu; to storimo pa zaradi tega, ker se posebnih vabil ne razpošilja.

Imenovanja in odlikovanja. — Dosedanji gozdni svetnik Rudolf Thoma v Gmündenu imenovan je višjim gozdnim svetnikom in ravnateljem gozdne direkcije v Gorici. Prejšnji ravnatelj tega zavoda dvorni svetnik Miha Stainiger dobil je povodoma umirovljenja komturni križec Franc Jožefovega reda. — gozdni svetnik Al. Gobanz v Gorici je dobil viteški križec Franc Jožefovega reda.

Zrelostni izpit na tukajšnji c. kr. gimnaziji. — V torek so se dovršili zrelostni izpiti na tuk. c. kr. drž. gimnaziji. Napravili so izpit in sicer z odliko: Avgust De Fiori iz Gorice, Ivan vit. Degrazia iz Gradca in Viljem pl. Engerth iz Maribora.

Z dobrim vspehom so napravili zrelostni izpit in sicer: Pavel Augscheller iz Gorice, Jože Boschin iz Brume, Hugon Chiurlo iz Gorice, Benedikt Driuss iz Kormina, Janez Favetti iz Skrilj, Rudigier pl. Franzoni iz Medeje, Anton Grusovin iz Gorice, Oton Knittl iz Beljaka, Anton Medveš iz Livka, Peter Medvešek iz Gorice, Valentin Pascoli iz Muscoli, Karol Pirjevec iz Gorice, Franc Pavšič iz Gorice, Jožef Rojec iz Sovodenj, Evgen Simzig iz Gorice, Valter Venier iz Ajela. 6 od njih ni prestalo izpita iz jednega predmeta in dovolil se jim je ponavljalni izpit po počitnicah.

K novice o zrelostnih izpiti na ženskem učiteljskem v Gorici imamo še dostaviti, da je ta teden delalo maturo 19 vnanjih gospodičen, med katerimi so bile 4 Slovenke. Dobro so napravile maturo s slovenskim in nemškim učnim jezikom Slovenke Gomilšek, Uderman in Zarli. Ena Slovenka bode iz enega predmeta delala preskušnjo po počitnicah.

Za „Šolski Dom“ prejele upravništvo „Gorice“ bl. g. Cigon Jožef, cerkov. stolne cerkve v Gorici 1 K; č. g. Žnidaršič Andrej, vikar v Gradnem 5 K.

Predsedništvu so plačali: Ferdinand Carli, uradni sluga 2 K; Josip Ivančič na račun ustanovnine 106 K; po poštni položnici: dr. Martin Keršovani, zdravnik v Gorici 20 K; Josip Novak, župnik v Povirju 10 K.

Srčna hvala!

Veselica, katero priredi učeča se mladina na dvorišču „Šolskega Doma“, vršila se bode danes popoldne ob 6. uri in ne ob 5, kakor smo zadnjič poročali. Spored je sledeči: 1. Fr. Gerbič: „Zelje Slovenca na ptujem“, enoglasno; 2. S. Gregorčič: „Veseli pastir“, deklamacija; 3. I. Deschermeier: „Zvonček“, enoglasno; 4. S. Gregorčič: „Rabeljsko jezero“, deklamacija; 5. Aškerc: „Iskarjot“, deklamacija; 6. J. K.: „Večerna pesem“, štiriglasno; 7. Praprotnik: Deklamacija „Otrok in rožice“, dvogovor; 8. Igra: „Odpustljiva zvijača“, burka v enem dejanju; osebe: gospa Podgornik, Milka, Ljubica, Dragica, njene hčerke; teta Jetka; 9. S. Gregorčič: „Naš narodni dom“, deklamacija; 10. Dav. Jenko: „Na ptujih tleh“, dvoglasno. — Vstopnina 30 h, za učence in učenke „Šol. Doma“ 10 h, sedeži 20 h. — Pri ugodnem vremenu ponovi se veselica jutri v nedeljo ob 6. uri zvečer. Vodstvo.

Letno poročilo o ljudski šoli v „Šolskem Domu“. — Ljudska šola v „Šolskem Domu“ je štela v minolem šolskem letu 7 razredov: I. in II. mešani, III. deški in dekliski in IV. V. VI. dekliski.

V začetku šolskega leta se je vpisalo				
v I. mešani razred	38	dečkov	44	deklic
„ II. „	36	„	42	„
„ III. deški	58	„	—	„
„ IV. dekliski	—	„	57	„
„ V. „	—	„	42	„
„ IV. „	—	„	38	„

Skupaj 132 dečkov 223 deklic. Med šolskim letom, večinoma v I. četrtletju, je vstopilo še 30 dečkov in 28 deklic; skupno število vseh vpisanih otrok je torej 162 dečkov in 296 deklic; skupaj 458 šolskih otrok. Med šolskim letom je vsled preselitve starišev oziroma vsled doseženega 14. leta starosti izstopilo 14 dečkov in 14 deklic, skupaj 28 šolskih otrok. Koncem šolskega leta je bilo torej v šoli 148 dečkov, 282 deklic, skupaj 430 šolskih otrok. Pri sklepni klasifikaciji je bilo z odliko sposobnih za višji razred 97 ali 22:55 odst., sposobnih 240 ali 55:82 odst., nesposobnih 71 ali 16:32 odst.; neizprašanih je 22 ali 5:11 odst.; vgođen vspeh ima 337 ali 78:38 odst.; šolskih otrok, nevgođen vspeh pa 93 ali 21:62 odst.

Napredek je jako oviral slab obisk, posebno v nižjih razredih. Povprečno število šolskih zamud (računano po formuli $\frac{100 \text{ krat štev. zamujenih šolskih poldni}}{\text{število otrok krat število šolskih poldni}}$) za celo leto je 12:38 odst., za posamezne mesece pa: oktober 9:09 odst., november 9:11 odst., december 9:92 odst., januar 13:64 odst., februar 14:87 odst., marec 15:23 odst., april 10:84 odst., maj 12:87 odst., junij 15:18 odst.; relativno dober obisk je bil torej v mesecih oktober, november, december, april, maj, relativno slab pa v mesecih januar, februar, marec, junij; najslabši v marcu.

Dekliski razredi III. do VI. so služili tukajšnjemu c. kr. ženskemu učiteljskemu kot vadnica za slov. kandidatkinje in sicer od 9. januarja do konca šolskega leta; prizadete razredne učiteljice so fungirale kot vadniške učiteljice.

Učiteljski zbor je štel 10 članov: voditelj gosp. I. Vrščaj, katehet g. A. Kovačič, razredne učiteljice gospice R. Bizjak, Z. Klavžar, L. Koršič, E. Makuc, P. markiza Obizzi, K. Podgornik, gospa A. Strel in volonterka gospica I. Mercina. Vsi člani učiteljskega zbora imajo predpisane izpite in sicer: dva za ljudske in meščanske šole, štirje pa — ker se le prvo oziroma drugo leto v službi — samo zrelostni izpit.

Vodstvo ljudske šole v „Šolskem Domu“.

Društvo „Alojzijevišče“ je imelo svoj redni občni zbor dne 10. t. m. — Podpreds. g. Fr. Setničar pozdravi navzoče društvenike in jim naznani, da se je predsednik g. dr. Jož. Pavlica odpovedal predsedništvu in odborništvu, ker je resno bolan, in so mu zdravniki ukazali, naj pusti vsako skrb in delo, ako si hoče ohraniti življenje.

Nato poroča g. dr. Andr. Pavlica o versko-nravnih vzgoji gojencev in se jako pohvalno izrazi o njihovem nramnem obnašanju v preteklem letu.

Podpreds.-voditelj poroča o šolskih vspehih. Gojencev je bilo začetkom šolskega leta 50, koncem leta pa 43. V I. polletju sta bila z odliko prvošolci Jan. Lenar iz Podbrda in na c. kr. pripr. Jož. Lovrenčič iz Kreda; padlo jih je 4. V II. polletju so z odliko: Rudolf Hrobat iz Dobrave, drugošolci, in na c. kr. pripravnici: Jož. Lovrenčič, Št. Podbršek iz Deskel in Al. Rebek iz Ozeljana; padel je samo eden, eden ima ponavljalni izpit.

Zdravstveno stanje je bilo letos jako ugodno, le kakih petkrat smo potrebovali zdravniške pomoči, katero je tudi letos blagodušno in brezplačno skazoval bolnim gojencem gosp. dr. Andr. Lisjak. Hvala mu!

Gojenci so si vtrjevali zdravje s telovadanjem, kopanjem in daljšimi sprehodi. Izlet 1. maja so napravili peš čez Brda v Kormin.

Pomnožila se je dijaška knjižnica z zabavnim in poučnim berilom. Nekateri gojenci so se poučevali v petju in sviranju na razna godala. Priredili so dve veselici s petjem, sviranjem in z igrokazi, ki so se vrlo obnesli.

O gmoistem stanju poroča podpreds.-blagajnik, da je bilo v pretek. šolsk. letu dohodkov 12.141:23 K stroškov 1.918:58 „

preostanek 222:65 „

Da je zavod letos kljub manjšim dohodkom in stroškom v vseh oziirih napredoval, je zasluga „dobre gospodinje, ki tri vogle podpira“, t. j. č. sester usmiljenk. Bog jim stotero povrni trud in skrb!

Pri drugi točki dnevnega reda se sprejme predlog gosp. dr. And. Pavlice: Občni zbor nalaga odboru, da strogo izvršuje nadzorstvo zavoda, in če bi tega ne mogel zadostno izvrševati, da po potrebi skriži število gojencev.

Deputacija odborova, ki se je bila poklonila novemu knezonadškofu Msgr. Jordan-u, poroča, da jo je Prevzvišeni zagotovil! Svoje naklonjenosti in podpore.

Nazadnje je občni zbor izvolil nov odbor, ki je tako-le sestavljen: Preč. g. Jan. Kokošar, predsednik, č. g. Fr. Setničar, podpredsednik in blagajnik, preč. g. Jož. Ličan, duhovni prefekt. Odborniki so: preč. g. Jož. Pavletič, preč. g. Jan. Kolavčič, preč. g. Ant. Berlot in preč. g. Jož. Golob.

V „Alojzijevišče“ sprejelo se bo tudi letos kakih 15 novih gojencev. — Prošnjo za sprejem treba poslati „odboru Alojzijevišča“ vsaj do 20. avgusta. Prošnji se mora priložiti: krstni list, spričevalo o cepljenju kozic (ali pa zdravniško spričevalo) in zapečateno priporočilno pismo domačega dušnega pastirja.

Učenci, ki hočejo biti sprejeti, morajo biti iz goriške nadškofije, biti lepega obnašanja, imeti sposobnost za učenje in nagnenje za duhovni stan, biti sposobni vstopiti vsaj v III. razr. na c. kr. vladnici in biti stari vsaj 9 let, pa tudi ne smejo prekoračiti one starosti, ki bi zaradi vojaškega nabora otežila njih sprejem v malo semenišče.

Na c. kr. pripravnici za učiteljska v Podgori pri Gorici bode sklep šolskega leta 1901/2 dne 15. julija.

Prihodnje šolsko leto prične dne 16. septembra.

V ta zavod se sprejema krepke in zdrave dečke, ki se želé posvetiti učiteljskemu stanu, so dosegli 14. to leto svoje starosti in dovršili z dobrim vspehom ljudsko šolo in take, kiso obiskovali kak razred — srednjih šol.

Čas pripravljavanja za vstop na učiteljska traja pri vgođenih razmerah eno leto.

Pridni, pa revni učenci dobé konec šolskega leta državno podporo.

Podrobnosti gledé vsprejema v ta zavod se pravočasno objavi.

„Gorica“ pred porotniki. — Pod tem naslovom je priobčila „Soča“ celo vrsto člankov, ki naj bi predstavljali poročilo o porotni razpravi, ki se je vršila vsled tožbe A. Gabrščka proti našemu odgovornemu uredniku zaradi razžaljenja časti po tisku.

Kdor je bil sam navzoč pri razpravi in je čital to poročilo, prepričan se je popolnoma o podlosti tega poročila in si ob enem mislil: če si upa kak list na ta način pretvarjati dejstva, ki so se vršila pred javnostjo, — da, pred sodnijo, kako pretvarja še le stvari, katerih ni mogoče kontrolirati!

V omenjenih člankih se postavlja resnica na tako zloben način na glavo, da se mora človek res čuditi brezmejni nesramnosti pisca onih člankov. V omenjenih člankih polagajo se namreč v usta predsednika sodnega dvora vprašanja do prič, katerih ta nikdar nima; istotako se polagajo pričam v usta odgovori, katerih nobeden na razpravi navzočih ni slišal, — z jedno besedo: nakupičenih je tam toliko nesramnosti in toliko zavijanj, da se mora taka pisava gubiti vsakomur, ki ima v sebi še količkaj čuta za poštenje.

Prepričani smo, da je narekovala vse to gola jeza in strast ter maščevanje. Tudi priznamo, da stroški, katere mora nositi lastnik „Soče“ A. Gabršček vsled poraza pri tej pravdi, ki znašajo več tisuč kron, niso malenkost ter da je še precej oestro ž njimi kaznovana baharija in dolg jezik Gabrščkov. Ako pa misli „Soča“ da bode s takim nesramnim pretvarjanjem resnic in smešenjem prič, ki so morale pod prisego izpovedati resnico, naj je bila pa ta Gabrščku ljuba ali ne ljuba, — pravimo: ako misli „Soča“, da bode s tako pisarijo obudila pri poštenih ljudeh sočustvanje za svojega lastnika, potem se jako moti!

Kajti ako ni taka pisava časnikarsko barabstvo, potem ne vemo kaka pisava naj bi se tako imenovala.

Milodari za pogorelee. — Kakor smo poročali, je 14. maja uničil požar poslopja 14 posestnikom na Srpencih. Ti posestniki bili so zavarovani za prav neznatne svote; zategadel jih je ta nesreča hudo zadela in pahnila v veliko revščino. Z ozirom na to je dovolilo c. kr. namestništvo v Trstu, da se smejo pobirati milodari za te pogorelee po cellem Primorju.

Izpred sodišča. — Te dni je stal pred okrožnim kot kazenskim sodiščem 26-letni Janez Bertoz iz Vermegliana. Vkradel je namreč svojemu gospodarju Colobigu 75 kron. Nekemu Francetu Cotiču vkradel je mošnjček, v katerem se je nahajalo 12 kron ter srebrno uro z verižico, vredno 20 kron. — Ker je bil Bertoz že poprej kaznovan zaradi tatvine, obdolil ga je Colobig.

z večkratnimi posti z dostavkom, da se ga odda po prestani kazni v kako posilno delavnico.

Bralno društvo v Črnicah priredi v prostorni veži g. župana L. Bolko veselico s sledečim vspehom: 1. H. Volarič: „Ti osrečiti jo hoti“; 2. Pozdrav; 3. Bendel: „Svoji k svojim“; 4. Deklamacija Krilan: „Stara mati“; 5. Volarič: „Zvečer“; 6. Šaloigra: Blaznica v prvem nadstropju; 7. Zajec: Crnogorac Črnogorski; 8. Šaljivo srečanje; 9. Bartl: „Slovan na dan“; 10. Ples v venčih po 1 K. — K obilni vdeležbi vlijudo vabi

o d b o r.

Katoliško društvo slovenskih učiteljev na Primorskem je imelo dne 8. junija svoje redno zborovanje v Gorici.

Predsedoval je velečastitljivi gosp. župnik Ivan Kokošar, kateri je govoril poučne, značilne in ob enem pristržne besede o pravem prijateljstvu ter kazal na najzvestejšega prijatelja, namreč na presveto srce Jezusovo.

Predsednica je predavala o Kehru kot ravnatelju učiteljskih semenišč.

Gospodična Mercinova je deklamovala Aškercovo pesen „Mutec osojski“.

Gospodična Hrovatinova je pela Schubertovo „Vero v spomlad“.

Društvenice so pele triglasni zbor „Ave maris stella“.

Sklenile so pristopiti k „Slovenski šolski Matici“.

Dne 16. julija pride iz Ljubljane velečastiti Oče Hugolin Sattner, da bo vodil duhovne vaje do 20. julija jutraj. M. H. W.

Glasba. — Glasbena vsebina I. zvezka II. teč. „Novih akordov“ je ta: 1. Valček za klavir, zl. dr. Benj. Ipavec. Glasba je lepe salonske oblike, prikupljivih motivov in vrle tehnike. 2. Vzdihi, za en glas in klavir, zl. Oskar Dev. Efektna skladba v C-moll-u. 3. Balada za gosli in klavir, zl. Josip Prochazka. Dovršena skladba gledé izraza in eminentne tehnike. 4. Ponočni stražar, za moški zbor, zl. Risto Savin. Gracijozna skladba, katere zahteva izurjenih pevcev. 5. Duhovna pesem, za mešan zbor in orglje, zl. dr. Gojmir Krek. Prelepa, prozorna skladba v oziru pevskega sklada in mojsterskega spremljevanja na orgljah. V 17. taktu osupne deklamacija besedila s po pavzi pretrgano besedo „odpu-sti“; zadnji zlog na sinkopi (glej Witt Sprachgesang). Bi le ne bilo bolje na zlog „pu“ pisati polovno glasko s sledečo četrtniko c in osminkama h-a? Enako v 19. taktu. 6. Terpsihora, polka française za klavir, zl. Julij Junek, solocelist na operi v Pragi. Z nagrado odlikovana skladba.

„Nove akorde“ najtopleje priporočati je dolžnost vsakega zavednega glasbenika, ki ne plava v morji starokopitnosti. Danilo Fajgelj.

Strašna vročina. — V raznih krajih vlada zdaj huda vročina. V Londonu je taka vročina, da je veliko ljudi umrlo na solnčarici. V Milanu je 40 stopinj vročina.

Fran Wilhelm odvajajoči čaj od Frana Wilhelma, lekarnarja, c. in kr. dvornega zalagatelja v Neunkirchen (Spodnje avstrijsko), se dobiva v vseh lekarnah v zavitku po K 24 — avstr. velj. Kjer ni zaloge, pošilja se direktno poštni zavoj s 15 zavitki za K 24 — franko na vse avstrijske poštne postaje. V znak pristnosti je odtisnjen na vsakem zavitku grb trga Neunkirchen (neun Kirchen).

Wilhelm-ovo c. in kr. priv. tekoče mazilo „Bassorin“ stane 1 komad K 24 —, poštna pošiljatev 15 kom. K 24 —. Wilhelm-ovo mazilo „Bassorin“ je sredstvo, katerega učinek se opira na znanstvena preiskovanja in dejanske izkušnje ter se izdeluje izključljivo v lekarni Frana Wilhelma, c. in kr. dvornega zalagatelja v Neunkirchen (Spodnje avstrijsko). Mazilo deluje pomirovalno, bol blažeč in utešljivo pri boleznih živcev, kakor tudi pri bolečinah mišic, udov in v kosteh.

Zdravniki ga radi rabijo v takih slučajih, posebno, če nastopijo bolečine vsled kake naporne hoje ali zastarelih boleznij; zato se ga tudi poslužujejo z najboljšim vspehom turisti, gozdarji, vrtnarji, telovadci in kolesarji. Hvali se vsestransko to mazilo tudi kot varstveno sredstvo proti mrčesnemu piku.

V znak pristnosti je odtisnjen na vsakem zavitku grb trga Neunkirchen (neun Kirchen). Dobiva se ga po vseh lekarnah. Kjer ni zaloge, se pa direktno dopošlje.

Poslano. *)

Neki prijatelj mi pošlje „Sočo“ z dne 3. julija t. l. št. 76. z opombo: čitaj novico — Renski kaplan — Rudež — štrajka. Prečitam pazljivo in vidim v tem spretno pero pisarja, kateri nikakor ne prebiva v Rencah. Sramovati bi se moral, ako ima še kaj razuma v „kapodociji“ da je zamogel toliko laži napisati kolikor je stavkov. Resnici in javnosti na ljubo, hočem povedati kaj je res, in kaj ni res.

Ni res, da hoče župni administrator gospodariti kakor turški paša, in da se ne zmeni za voljo in željo ljudstva. Res je, da gospodari kakor dušni pastir, in kakor zastopnik cerkvenega imetja veli-

*) Za objave pod to rubriko ie uredništvo

kega posestva, prav dobro kakor mu je od njegovih poglavarjev izročeno, res je tudi, da se briga vedno za voljo in željo ljudstva, ki mu je tudi sedaj hvaležno. Ni res, da je odredil, da ne bo več krstil v nedeljo in praznik; res je, da je ljudem v cerkvi naznanil, da sedaj ko je ostal sam upravitelj velike fare, ne bode zamogel zmagovati težkega opravila (za kar sta bila pred dva duhovna potrebna), naj sedaj opustijo krste ob nedeljah. Vsak človek ve da ima duhoven v nedeljo največ dela, samo renški modrijan v „Soči“ ni dosegel tega razuma.

Ni res, da, ko se drugi potijo in trudijo ves teden — on počiva v hladni senci, in ima 23½ ur prostega časa na dan.

Res je, da mora sedaj opravljati za dveh službo, in da ima celih 24 ur prostega časa na dan, katerega uporabi v svoje dolžnosti.

Da se v senco vsede v čas, kaj to briga Vas?

Ni res, da v dan sv. Petra sta imela biti dva krsta; res je, da dan sv. Petra sta bila dva krsta opravljena brez prepira in štrajka. Ni res, da bi stalo botre pri krstu med tednom ves dan, in tako da bi bili ob zaslužek; Res je, da cerkveni obred in krst traje vedno enako, naj si bo ta v nedeljo ali v delavni dan, največ časa ½ ure, in 23 ur in ½ ostane še botrom da se pošteno oddahnejo. Ni res, da se za nevednosti ljudstva ne zmeni; res je, da ljudstvu vedno gre na roko in ga zato farani spoštujejo; renški pisar skrbi pa za „Sočo“ da ga maže. — Vsak po svoje. Ni res, da je prekomod, da bi ljudem poslužil, res je, da je pravičen v svoji službi, in vrši svoje dolžnosti do ljudstva brez štrajka.

Ni res, da je ljudstvo ogorčeno vsled teh novotarij, ki niso nikjer utemeljene. Res je pa, da je ljudstvo ogorčeno vsled tega, da ni kaplan dobil še pol svoje plače, katera mu pripada; in „to so tiste solze“, ki našim liberalčkom in mokračem delajo rudeče oči in Nevem, kako je zamogel renški dopisnik napisati prvi stavek v „Soči“ glaseč se: Odkar nas je zapustil blagi gospod župnik itd. — Prašam: ali se spominja renški dopisnik, kako je vlačil po vmazanih časnikih blagega gospoda, ko je bil pri nas?

Torej, obrnite dopisnik na se, takole: Odkar nam je blagi župnik obrnil hrbet, nam nevednim mazačem in nam dal s tem grozno občutljivo in sramotno lekcijo, ne moremo drugače kakor vsacega duhovna ko pride k nam, blatiti, in po časnikih vlačiti, da si vsaj nekoliko potolažimo jezico, ki jo kuhamo in al vsemi duhovni. Dopisnik iz Renč v „Soči“ je tudi mogoče iz tega kluba; ako je tudi analfabet, nič ne dé. Osle in učenjake na sredo!

S to maskaro se ne gre prepirati, ker duhovnu bilo bi to le v nečast.

V Renčah, 7. julija 1902.

Franc Rudež,
administrator.

Po zmerni ceni je na prodaj lep, viseč svetilnik (kloča)

ki je posebno pripraven za male cerkve na deželi. — Več se izve pri našem upravitelstvu.

„Centralna posojilnica“ v Gorici,

registрована zadruga z omejeno zavezo, sprejema **hranilne vloge**, katere obrestuje po 4½ p. l. mesečno; nevdignene obresti pripisuje konec leta h glavnici. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Daje **posojila** udom na osebni kredit po 6% in na vključbo po 5½. Sprejema **člane** z glavnimi deleži po 200 K in z opravičnimi deleži po 2 K.

Otvorja članom tekoče račune, katere obrestuje po dogovoru. Za naganje in vračanje so na razpolago poslovnice c. kr. poštne hranilnice, tako da je mogoče poslati denar brez poštne stroškov.

Uradne ure so vsak delavnik od 8—12. ure zjutraj in ob ponedeljkih in četrtnih tudi popoldne od 2—4 v ulici Vetturini 9.

Tržne cene.

Za 100 kg.

Kava: Santos . . .	K 190—	do 210—
„ Sandomingo „	270—	290—
„ Java	260—	280—
„ Portorico . . .	270—	290—
„ Ceylon	360—	380—
Slakdor	86-50	90—
Špeh	120—	150—
Petrolij v sodu . .	34—	—
„ zaboju	11-60	12—
Maslo surovo . . .	150—	160—
„ kuhano	200—	220—
Otrobi debele . . .	10-60	12-20
„ drobne	10—	11-20
Turšica nova . . .	12-80	14-40
„ za hrano	12-40	13—
Oves	17—	18—

Moka ogerska:

št. 0 K 33—	št. 1 K 32-40	št. 2 K 32—
„ 3 „ 31-40,	„ 4 „ 30-80,	„ 5 „ 30—
	št. 6 K 29—	

Krojaška mojstra

Čufer & Bajt

v Gorici, ulica sv. Antona št. 7

v hiši g. J. Kopača pri okr. sodniji,

izdelujeta

vsakovrstne obleke za moške po meri, bodisi fine ali pa priproste.

Priporočata se svojim rojakom v Gorici in na deželi, posebno pa č. duhovščini in učencem srednjih in ljudskih šol za obilna naročila.

Jakob Miklus,

trgovec z lesom in opeko, zaloga vsakovrstnega trdega in mehkega koroškega in kranjskega lesa ter pohištva, rakev (trug), vinskih posod, stiskalnice za vino in sadje vsake velikosti, kakor tudi kratkočasnih iger slovenskih „Marianje“ t. j. ličnih in trpežnih miz iz trdega lesu, ki imajo znotraj tro- ali štiridelno kegljišče z vrtenci in kegljavnično blagajno po najnovejši sestavi, za krčmarje, zasebnike itd.

v Pevmi,

za Soškim mostom, p. Gorica, priporoča p. n. občinstvu svojo bogato zalogo, zagotavlja najhitrejšo postrežbo in jako nizke cene.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8

priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal-
matinskih in
isterskih vi-
nogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-egrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Cene zmerno. Postrežba poštena.

Franc Melink,

zidarski mojster v Višnjeviku št. 67,

prevzema vsa zidarska dela po najnižji ceni. — Naročena dela se lično izvršujejo.

Anton Kuštrin

Gosposki ulici h. šte. 25,

(v lastni hiši)

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Ceylon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč po ½ kila in od 1 funta. Testenine iz tvornice Žnideršič & Valenčič v Il. Bistrici. Zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevga mlina v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Po pošti se razpošilja v zabojčkih najmanjše po 5 Kg. na vse kraje.

Največja trgovina krojnega blaga

„Krojaška zadruga“

Gorica — Gosposka ulica šte. 7 — Gorica

Priporoča se v to stroko spadajoče kakovosti blaga za bližajočo se letno dobo, kakor: volne, perkal, satin, batist, zephir svile, svile za prati, Voile de Lanie, Tennis, Oxford, piqué luknjasti. Možka sukna po vsaki ceni v veliki izbiri. Nadalje ima bogato zalogo preprog, pregrinjal, zaves, blaga za mobilje, platna, Chiffona, ruskega platna, Kneippovega platna, hlače, volnenih odej, kovtrev, srajce, bombaževine, žepnih rut itd.

Gospode opozarja na izborna perilo, katero se razprodaja 15 % pod ceno, dokler je še zalogo.

Pod perilo spada sledeče: bele srajce z barvanimi oprsniki, ovrtniki, zapestnice, nogavice, srajce za hribolazce itd.

Vse po najnižjih in stalnih cenah!

Na željo se razpošiljajo vzorci poštne prosti.

Železnato
vino

krepča
malokrvne,
nervozne in
slabotne osebe

LEKARJA
Piccoli-ja
v Ljubljani.

Dobiva se v lekarnah

Edina zaloga na Kranjskem
lekarna

PICCOLI

„pri Angelu“ v Ljubljani,
Dunajska cesta.

Polliterska steklenica 2 K.

Zunanja naročila izvršuje lekarnar GABRIEL PICCOLI v Ljubljani točno ako se mu pošlje znesek po poštne povzetju.

Dobiva se tudi v lekarnah v Gorici, Tolmini, Trstu, Istri in Dalmaciji po 2-40 K steklenica.

„Narodna Tiskarna“

ima v zalogi vse tiskovine za duhovnije, županstva in druge urade, na močnem papirju

„Narodna Tiskarna“

ima v zalogi in na prodaj knjige: „Ilijado“, „Tri igre“ za slov. mladino in „Zgodovino tolminske šole“

„NARODNA TISKARNA“

v Gorici, ulica Vetturini št. 9

je preskrbljena z povsem novimi črkami, okraski in finim papirjem, ter more prevzeti vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela.

Izdeluje vsa dela v najkrajšem času po tako nizkih cenah, da se ne boji nikake konkurence.

„Narodna Tiskarna“

tiska

„GORICO“

ki izhaja dvakrat na teden v dveh izdajah, ter stane na leto 8 kron, pol leta 4 K, četrt leta 2 K

„Narodna Tiskarna“

tiska

„PRIM. LIST“

ki izhaja vsak četrtek ter stane na leto 4 krone, pol leta 2 K, za manj premožne celo leto 3 K